

HRVATSKI VOJNIK

Broj 423 • 7. lipnja 2013. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

ZAJEDNIČKO
UVJEŽBAVANJE
HRVATSKIH I
NJEMAČKIH
RONILACA

RAZGOVOR

**vojnik Josip
MICULINIĆ,**

prvi na natjecanju za
najspremnijeg pripadnika OSRH

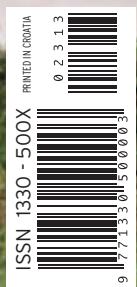
**“ŽELIO SAM SI
POKAZATI ŠTO I
KOLIKO MOGU...”**

BORBENI ZRAKOPLOVI

**LET U NOVA
VREMENA**

22. OBLJETNICA OSRH I HKoV-A

HRVĀTSKA JE IZGRADILA ORUŽANE SNAGE SPREMNE ZA NOVE IZAZOVE

SADRŽAJ

- 4 22. OBLJETNICA OSRH I HKoV-a**
Hrvatska je izgradila Oružane snage spremne za nove izazove
 - 8 MALI LOŠINJ**
Sastanak ministara obrane Srednjoeuropske inicijative
 - 10 AKTUALNO**
Sastanak ministara obrane NATO-a
 - 11 VIJESTI**
Prvi dočasnik HKoV-a u elitnom klubu
 - 12 RAZGOVOR**
Vojnik Josip MICULINIĆ, prvi na natjecanju
za najspremnijeg pripadnika OSRH

- 14 MEĐUNARODNA SURADNJA**
Pod vodom svi komuniciramo istim jezikom

16 RAZGOVOR
Miljenko UGARKOVIĆ diplomatski je predstavnik Republike Hrvatske u Mazar-e-Sharifu u Afganistanu i politički savjetnik u Uredu višeg civilnog predstavnika Regionalnog zapovjedništva Sjever u kampu Marmal

18 OSRH NA 55. MEĐUNARODNOM VOJNOM HODOČAŠĆU U LURD
Zajedno u jačanju vjere i odgovornosti svakog vojnika i hodočasnika

20 DOČASNICI HRZ I PZO
Dočasnici za najodgovornije dužnosti

IMPRESSUM

Nakladník:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)

Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr)

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com)

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Petra Kostanjšak (hrojnik@morf.hr)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@ya...)

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin

Zvonimir Frank (urednik), (zvo)

Damir Bebek, Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348;

Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina, K. Krizmani

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,
10000 Zagreb, Republika Hrvatska

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatina.com>

Necklunaria animis Tomislow BRANDT

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2013.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

- 22 VIJESTI IZ OSRH**
Članovi VDZ-a u posjetu Odboru za obranu Hrvatskog sabora
 - 24 NATO NOVOSTI**
NATO spreman pomoći napretku Libije
 - 26 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Gradnja triju kineskih razarača Type 052D
 - 30 VOJNA INDUSTRIJA**
Let u nova vremena
 - 34 NOVA ORUŽJA**
Višenamjenski pomorski udarni projektili

- 39 VOJNO OBRAZOVANJE**
Razvoj uloge vojnih nastavnika

42 PODLISTAK
Rat protiv Ejubida

47 VEKSIOLOGIJA
Vojne zastave britanske tradicije

48 MULTIMEDIJA
Galaxy tablet s Intel procesorima

50 DUHOVNOST
Prava smrt je grijeh

UVODNIK

Svečanom akademijom u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu te prezentacijom vojne opreme i naoružanja i prikazom vojničkih vještina na Sportsko- rekreativskom centru Jarun obilježeno je 22 godine od nastanka OSRH. Brojni visoki civilni i vojni dužnosnici tom su prigodom govorili o nastanku i razvoju Oružanih snaga o čemu detaljnije možete pročitati u broju koji je pred vama. Onako kako i priliči, uoči ove vrijedne obljetnice održano je natjecanje za najspremnijeg pripadnika OSRH, a pobjednik ovog zahtjevnog natjecanja, priznanje za svoj uspjeh dobio je tijekom svečane akademije. U razgovoru s pobjednikom natjecanja Josipom Miculinićem detaljnije pročitajte kako se pripremao, te što mu osobno znači ovaj uspjeh.

Donosimo vam i reportažu sa zajedničkog uvježbavanja hrvatskih i njemačkih ronilaca koje se provodilo u vodama srednje Dalmacije tijekom kojeg se potvrdila vrhunska obučenost, ali i zavidna razina sinkronizacije i suradnje ronilačkih timova.

Pripadnici OSRH ove su godine po 21. put sudjelovali na međunarodnom hodočašću u Lurd svjeđočeći i na taj način kako sa svojim kolegama iz drugih zemalja žele sudjelovati u izgradnji mira diljem svijeta.

Konvergentna tehnologija i novi operativni zahtjevi bili su glavni generator razvoja nove generacije dalekometriih i preciznih mornaričkih sustava. U ovom broju donosimo tekst o višenamjenskim pomorskim udarnim projektilima u kojem možete saznati sve o razvojnem putu kao i trenutačnim postignućima tih mornaričkih sustava.

22. OBLJETNICA OSRH I HKOV-A

HRVATSKA JE IZGRADILA ORUŽANE SNEŠE SPREMNE ZA NOVE IZAZOVA

Ministar obrane Ante Kotromanović prisjetio se 1991. godine kada je "posijano sjeme Hrvatske vojske" i dodao da žrtve junaka poginulih za neovisnost i slobodu nikad neće biti zaboravljene. "To su bili dani ponosa i slave i na tim temeljima danas imamo naše Oružane snage"

SVEČANA DODJELA OSRH

U povodu Dana OSRH i Hrvatske kopnene vojske ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Drago Lovrić uručili su činove, nagrade i pohvale djelatnicima Ministarstva obrane i Glavnog stožera OSRH, na svečanosti održanoj 27. svibnja u Domu HV "Zvonimir".

Ministar obrane Ante Kotromanović čestitao je 22. obljetnicu OSRH i HKoV-a te je uputio čestitke svim promaknutim i odlikovanim djelatnicima. "Naša je vojska napravila sjajan posao kroz prošlost i na temelju tih dužnosti imala brzu transformaciju iz Domovinskog rata u europsku vojsku", istaknuo je ministar Kotromanović. Tom je prigodom izrazio

Predsjednik Ivo Josipović u svom je obraćanju istaknuo da je Hrvatska mala, ali sposobna na zemlja i članica NATO saveza koji joj jamči sigurnost, ali kroz koji Hrvatska također jamči sigurnost svim svojim partnerima

Visoka vojna i civilna izaslanstva položila su vijence i upalile svijeće na gradskom groblju Mirogoj i na krematoriju

Petra KOSTANJŠAK, Leida PARLOV, snimili Tomislav BRANDT, Davor KIRIN, Josip KOPI

ADILA IAGE AZOVE

U povodu 22. obljetnice osnivanja Oružanih snaga Republike Hrvatske te Dana Oružanih snaga i Dana Hrvatske kopnene vojske, 28. svibnja u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog održana je svečana akademija čiji su domaćini bili ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić. Svečanosti su, među ostalima, nazočili predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović, predsjednik Vlade RH Zoran Milanović, izaslanici Hrvatskog sabora i ministarstava, umirovljeni generali Ante Gotovina i Mladen Markač, brojni gosti i izaslanici te hrvatski vojnici, časnici i dočasnici.

Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović u svom je govoru istaknuo da je Hrvatska mala, ali sposobna zemlja i članica NATO saveza koji joj jamči sigurnost, ali kroz koji Hrvatska također jamči sigurnost svim svojim partnerima. "Od svih predsjedničkih dužnosti, dužnost vrhovnog zapovjednika najviše me ispunjava zbog ponosa nad onim što su Oružane snage

"OD SVIH PREDSJEDNIČKIH DUŽNOSTI, DUŽNOST VRHOVNOG ZAPOVJEDNIKA NAJVIŠE ME ISPUNJAVA ZBOG PONOSA NAD ONIM ŠTO SU ORUŽANE SNAGE UČINILE OD NASTANKA DO OSLOBOĐENJA HRVATSKE", REKAO JE PREDSJEDNIK JOSIPOVIĆ TE JE PRITOM PODSJETIO DA SU JUNAŠTVO, HRABROST I DOMOLJUBLJE TIH SNAGA UGRAĐENE U TEMELJE ZEMLJE. U SVOM OSVRTU NA BUDUĆNOST VRHOVNI ZAPOVJEDNIK ISTAKNUO JE VAŽNOST ZAPOČETE REFORME SUSTAVA VOJNOG OBRAZOVANJA KOJA ĆE ZAJAMČITI JOŠ VIŠU RAZINU SPREMNOSTI NAŠIH ORUŽANIH SNAGA...

učinile od nastanka do oslobođenja Hrvatske", rekao je Predsjednik osvrćući se na prošlost te je pritom podsjetio da su junaštvo, hrabrost i domoljublje tih snaga ugrađene u temelje zemlje. U svom osrtvu na budućnost vrhovni zapovjednik istaknuo je važnost započete reforme sustava vojnog obrazovanja koja će, prema njegovim riječima, zajamčiti još višu razinu spremnosti naših Oružanih snaga.

Predsjednik Vlade RH Zoran Milanović nazočnim je uputio čestitke te poručio da su vojska i oružane snage jedan od

MISA U POVODU DANA OSRH U CRKVI SV. MATI SLOBODE

"Sloboda je nešto najljepše za čovjeka i za jedan narod. Oružane snage su tu da je sačuvaju i da zajednički izgrađujemo duhovne vrijednosti koje će nas očuvati u slozi i zajedništvu," kazao je vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac u propovijedi na misi koja je 28. svibnja u povodu obilježavanja 22. obljetnice formiranja Oružanih snaga i Dana Oružanih snaga RH te Dana Hrvatske kopnene vojske služena u Crkvi Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu.

Na misi su bili ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić s najbližim suradnicima te brojni drugi pripadnici Oružanih snaga.

Vojni biskup je rekao kako je OSRH-u povjerenja sigurnost zemlje, slobode i demokracije te da ta plemenita zadaća ničim ne smije biti dovedena u pitanje. Istaknuo je i kako su hrvatski branitelji s ljubavlju branili slobodu i svoju domovinu i nisu pitali što će dobiti zauzvrat. Za poginule branitelje je kazao kako su naša najveća svetinja te da se uspomena na njihovu žrtvu treba trajno sačuvati.

DLIKOVANJA, PROMAKNUĆA I NAGRADA

težnje da se tijekom ove godine naprave kriteriji za transparentan proces dodjele činova, kao i svima dostupan sustav ulaska i izlaska vojnika, časnika i dočasnika iz ministarstva.

"Naši ljudi su najvažniji i najdragocjeniji resurs kojim danas raspolažemo", kazao je načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić u svom govoru te naglasio da su promaknuća u viši čin najjasnije priznanje koje vojska daje svojim ljudima.

Odlukom Predsjednika RH u viši je čin promaknuto 172 najzaslužnijih djelatnika, dok je Odlukom načelnika GS OSRH u viši čin promaknuto 87 djelatnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga

22. OBLJETNICA OSRH I HKOV-A

Ministar Kotromanović uručio je i nagradu te prijelazni pehar vojniku Josipu Miculiniću koji je na nedavno održanom natjecanju "Prvi za Hrvatsku" odnio titulu najuspješnijeg pripadnika Oružanih snaga

temelja države na kojima se, čak i u ova krizna vremena, ne smije štedjeti. "Vi ste vojska s borbenim iskustvom kakvo u ovom trenutku u Europi gotovo nema nitko", naglasio je premijer i izrazio težnju da Hrvatska u budućnosti dodatno ojača svoju tradicionalno važnu vojnu komponentu - Hrvatsku ratnu mornaricu. "Hrvatske se zastave na Jadranskom moru moraju jače vidjeti", zaključio je premijer Milanović u svom govoru.

Ministar obrane Ante Kotromanović prisjetio se 1991. godine kada je "posijano sjeme Hrvatske vojske" i dodao da žrtve junaka poginulih za neovisnost i

slobodu nikad neće biti zaboravljene. "To su bili dani ponosa i slave i na tim temeljima danas imamo naše Oružane snage. Mi smo morali napraviti brzu transformaciju iz ratne vojske u mirnodopsku, a danas smo članica NATO-a i zajedno s najvećim državama svijeta sudjelujemo u međunarodnim operacijama", rekao je ministar obrane ukratko opisavši težak i kompleksan put izgradnje hrvatskih vojnih snaga.

Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić na samom početku svog govora prisjetio se okupljanja na stadijonu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu prije 22 godine, kad su hrabri vitezovi odlučno stali u obranu svoje domovine. "S ponosom se sjećamo stotine tisuća kćeri i sinova koji su prošli kroz Hrvatsku vojsku tijekom ratnih godina", kazao je

general Lovrić. Hrvatska je, istaknuo je, u protekla dva desetljeća izgradila vojsku koja uspješno odgovara svim zahtjevima nacionalne obrane, članstvu u NATO-u i Europskoj uniji.

Predsjednik RH Ivo Josipović na svečanosti je admiralima i generalima uručio promaknuta u viši čin. Tako je u čin viceadmirala promaknuta kontraadmiral Ante Urlić, a u čin brigadnog generala brigadir Ivica Kinder i Ivica Olujić. U čin komodora promaknuta je kapetan bojnog broda Marlelo Staničić.

Na kraju svečanosti prikazan je film u produkciji Odjela multimedijalnih sadržaja Samostalne službe za odnose s javnošću i izdavaštvo "22 godine ponosa, odgovornosti i profesionalizma" u kojem je prikazan težak put stvaranja i transformacije Hrvatske vojske iz ratnih vremena u suvremenu i modernu oružanu snagu spremnu za izazove novog doba. U predvorju Velike dvorane održana je izložba vojne opreme domaće industrije

U predvorju Velike dvorane održana je izložba vojne opreme domaće industrije

DAN OSRH OBILJEŽEN I U AFGANISTANU

U povodu Dana Oružanih snaga RH i Dana Hrvatske kopnene vojske, pripadnici 21. hrvatskog kontingenta obilježili su tijekom 28. svibnja skromno i dostojanstveno 22. obljetnicu stvaranja OSRH. Svečana postrojavanja provela su se na tri ključne lokacije 21. HRVCON-a u kampu Mike Spann i Marmal u Mazar-e-Sharifu, te kampu Black Horse u Kabulu.

Nakon prigodnih govora čelnih osoba i voditelja (brigadir Krešo Tuškan, pukovnik Boris Dukarić i brigadir Željko Idek) pročitani su izvodi iz odluka o promaknuću pripadnika 21. HRVCON-a te su uručene pohvale najzaslužnijim djelatnicima. Dokaz o kvalitetnom izvršavanju dosadašnjih zadaća pripadnika 21. HRVCON-a jest i nazočnost proslavi pripadnika koaliciskih partnera u misiji ISAF te čelnog osoblja među kojima i sedam generala Zapovjedništva Sjever na čelu sa zapovjednikom general-bojnikom Vollmerom, zapovjednikom PATG-N, PATF-MeS i SNR US Forces u kampu Mike Spann te načelnika CJ4 HQ ISAF i zapovjednika CFC u kampu Black Horse.

OJI

LETAČKI PROGRAM, PREZENTACIJA OPREME I VJEŽBE ZA POSJETITELJE NA JARUNU

Obilježavanje 22. obljetnice ustrojavanja OSRH nastavljeno je 2. lipnja, prigodnim glazbenim program Orkestra OS na Zrinjevcu i prikazom počasnih i vježbovih radnji Počasno-zaštitne bojne na glavnem zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića. Na rekreativno-sportskom centru Jarun za posjetitelje tijekom cijelog dana održavala se prezentacija opreme i naoružanja postrojbi OSRH i MUP-a, sredstava Vojnog muzeja, braniteljskih udruga, a svi zainteresirani mogli su se upoznati i s projektom privlačenja osoblja u OSRH. Taktičko-tehnički zbor opreme i naoružanja postrojbi OSRH i MUP-a obišao je i predsjednik RH Ivo Josipović u pratnji ministra Ante Kotromonovića i načelnika GS-a general-pukovnika Drage Lovrića.

Program je u poslijepodnevnim satima nastavljen prigodnim letačkim programom akro-grupe "Krila Oluje" te preletom borbenih zrakoplova MiG-21 i padobranskim skokovima, prikazom borilačkih vještina pripadnika MUP-a, prikaznim vježbama "Dekontaminacija motornih vozila" i "Poslušnost, obrana, napad i detekcija droge i eksploziva službenih pasa", te glazbenim programom Orkestra OSRH.

 MALI LOŠINJ

U Malom Lošinju je 31. svibnja i 1. lipnja održan sastanak ministara obrane država članica Srednjoeuropske inicijative za udruživanje i dijeljenje sposobnosti. Uz domaćina, ministra obrane RH Antu Kotromanovića te načelnika GS OSRH general-pukovnika Dragu Lovrića, na sastanku su sudjelovali ministri obrane Slovenije (Roman Jakić), Češke (Vlastimil Picek), Austrije (Gerald Klug), Mađarske (Csaba Hende), te državni tajnik Slovačke (Miloš Koterec). Kako je sastanak na Lošinju održan u svjetlu nadolazećeg NATO ministarskog sastanka 4. i 5. lipnja u Bruxellesu, važnije teme rasprave bile su mogućnost suradnje u kontekstu implementacije ciljeva sposobnosti te perspektiva daljnog jačanja suradnje među zemljama srednje Europe. Raspravljalо se i o sastan-

SASTANAK MINISTARA OBRANE SREDNJOEUROPSKE INICIJATIVE

SREDNJOEUROPSKE INICIJATIVE

SASTANAK MINISTARA OBRANE SREDNJOEUROPSKE INICIJATIVE ODRŽAN JE U KONTEKSTU POSTOJEĆE NEFORMALNE INICIJATIVE SREDNJOEUROPSKA RJEŠENJA ZA UDRUŽIVANJE I RAZMJENU SPOSOBNOSTI. OSNOVNA ZAMISAO INICIJATIVE JEST DA SE U OKVIRIMA OGRANIČENIH FINANCIJSKIH I OBRAMBENIH PRORAČUNA ISTRAŽE MOGUĆNOSTI "UDRUŽIVANJA I DIJELJENJA SPOSOBNOSTI" I NA TAJ NAČIN PRIDONESE ODRŽANJU, JAČANJU I DALJNJEM SPECIJALIZIRANJU OBRAMBENIH SPOSOBNOSTI...

ODRŽANA VJEŽBA HRVATSKIH

U okviru Srednjoeuropske inicijative zemlje sudionice zajednički su identificirale područja u kojima je moguće operacionalizirati suradnju. Republika Hrvatska je izrazila spremnost za sudjelovanje u 21 od 25 ponuđenih područja suradnje te je vodeća (co-facilitating) nacija u područjima kao što su zajednička regionalna sposobnost obuke pilota u suradnji s Češkom, te provedba obučnih tečajeva snaga za specijalne operacije (Special operations forces training courses) s Austrijom

Mislav ŠIMATOVIĆ, Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

ku Europskog vijeća na temu zajedničke sigurnosne i vanjske politike te o uporabljivosti Borbenih grupa (EU BG) i mogućnosti da se poveća sinergija doprinosa EU BG zemalja srednje Europe. Jedna od tema sastanka bila je perspektiva jačanja obrambene industrije unutar EU kao i sagledavanje njezinih mogućnosti za srednjoeuropske zemlje, uz posebnu napomenu kako namjera smanjenja europske industrije ne smije značiti jačanje samo velikih članica i njihovih kapaciteta. Bilo je također

zajednička povijest i tradicija. "Slične smo zemlje u pogledu zemljopisne veličine, brojnosti stanovništva, stupnja integriranosti u euroatlantske integracije, bilježimo ista gospodarska kretanja te visinu obrambenih izdvajanja – ali prije svega veže nas zajednička želja da pridonesemo održavanju europske sigurnosti", kazao je Kotromanović te naglasio da Republika Hrvatska ulazi u EU u godini kada je zajednička sigurnosna i obrambena politika posebno značajna u svjetlu predviđenog sastanka

Srednjoeuropska inicijativa za udruživanje i dijeljenje sposobnosti predstavlja odgovor zemalje srednje Europe na utjecaj smanjenja obrambenih proračuna te njihov doprinos razvoju zajedničkih europskih obrambenih sposobnosti i sposobnosti za odgovor na krize

skih i obrambenih proračuna istraže mogućnosti "udruživanja i dijeljenja sposobnosti" (pooling and sharing of capabilities) i na taj način pridonesi održanju, jačanju i daljnjem specijaliziranju obrambenih sposobnosti. U tom kontekstu jedan od zaključaka sastanka u Malom Lošinju bio je da konkretni zajednički projekti te konzultacije u pogledu sigurnosti i obrane trebaju ostati najznačajnije vrijednosti ove inicijative. Na marginama sastanka ministar Kotromanović je u ime predsjednika

NISTARA OBRANE OPSKE INICIJATIVE

rijeći i o unapređenju suradnje na području zajedničkog uvježbavanja i obuke kao i u izgradnji sposobnosti, pri čemu je posebno naznačen air-policing kao jedno od mogućih područja zajedničkog djelovanja. Otvarajući sastanak ministar Kotromanović istaknuo je kako su u Srednjoeuropsku inicijativu uključene prijateljske zemlje koje veže

Europskog vijeća u prosincu 2013. "Ova nas činjenica posebno stimulira, ali i obvezuje", rekao je ministar. Sastanak ministara obrane Srednjoeuropske inicijative održan je u kontekstu postojeće neformalne inicijative Srednjoeuropska rješenja za udruživanje i razmjenu sposobnosti. Osnovna zamisao inicijative jest da se u okvirima ograničenih financijskih

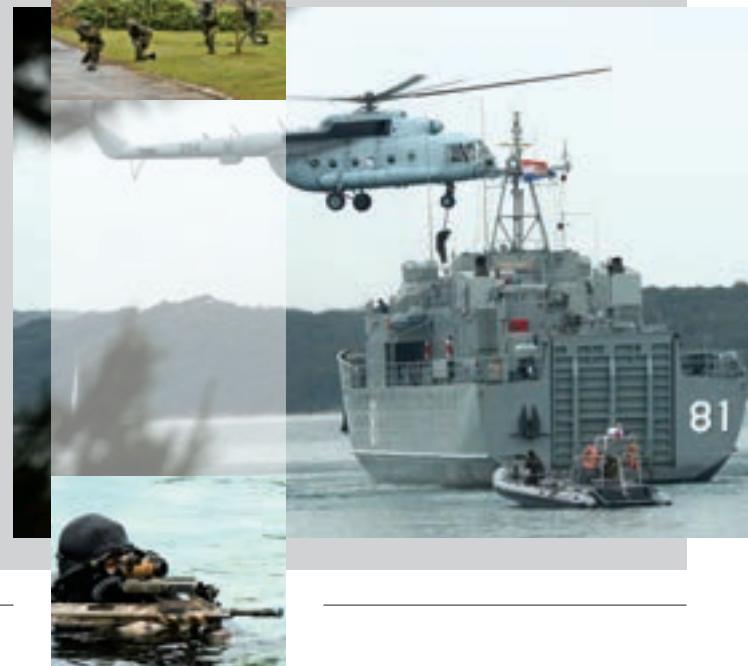

Ive Josipovića general-bojniku Johannu Pucheru, direktoru za obrambenu suradnju austrijskog Ministarstva obrane, uručio odlikovanje Red hrvatskog trolista za osobite zasluge u unapređenju bilateralne obrambene suradnje Austrije i Hrvatske. Ovo je drugi sastanak na istoj razini, a prvi je održan 18. i 19. lipnja 2012. u austrijskom Frauenkirchenu. ■

I AUSTRIJSKIH SPECIJALACA

U vojarni "Kovčanje" održana je kao dio programa neformalnog sastanka ministara obrane Srednjoeuropske inicijative za udruživanje i dijeljenje i zajednička vježba pripadnika Bojne za specijalna djelovanja GS OSRH i austrijskih snaga za specijalne operacije (Jagdkommando). Sukladno scenariju vježbe, čiji je naziv Pokazna vježba 13, specijalne postrojbe izvleće su sinkroniziranu protupobunjeničku akciju iz mora, zraka i kopna, služeći se propisanim postupcima, tehnikama i sposobnostima. U vježbu su bili uključeni i pripadnici Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane (helikopter Mi-8) te Hrvatske ratne mornarice (brod DMB-81 "Cetina").

"Svi imamo jako dobru suradnju i nekoliko izvrsnih inicijativa, poput obuke helikopterskih timova koje organiziramo u suradnji s Češkom. S druge strane u suradnji s Austrijom preferiramo obuku naših specijalnih postrojbi. Želim istaknuti da ćemo razgovarati o perspektivi suradnje u kontroli zračnog prostora i potencijalnim zajedničkim eskadrilama", rekao je nakon vježbe ministar Kotromanović. Zadovoljstvo prikazanom vježbom izrazio je austrijski ministar Gerald Klug, rekavši da će na sastanku sigurno biti razmotreni i daljnji oblici obrambene suradnje srednjoeuropskih zemalja.

AKTUALNO

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ, Foto: NATO

Glavne teme sastanka bile su cyber-obrana, suradnja na multinacionalnim projektima i NATO u Afganistanu nakon 2014. godine. Suradnja s Gruzijom se nastavlja, a u Libiju se upućuje ekspertna skupina za pomoć razvoju sigurnosnih snaga...

SASTANAK MINISTARA OBRANE NATO-a

Ministar obrane Ante Kotromanović sudjelovao je 4. i 5. lipnja na formalnom sastanku ministara obrane država članica NATO-a u Bruxellesu. Prvoga dana sastanka jedna je od glavnih tema prvi put bila zaštita od cyber-prijetnji. Ministri su se složili da sposobnosti Saveza za cyber-obranu moraju postati potpuno operativne do jeseni i omogućiti zaštitu svim mrežama koje Savez posjeduje ili kojima se služi. Napominjući da te prijetnje nisu pitanje koje se zadržava samo unutar nacionalnih granica, glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen je naglasio da je isti

**Ministar obrane RH
Ante Kotromanović u razgovoru s američkim i kanadskim kolegama Chuckom Hagelom i Peterom Gordonom MacKayem**

slučaj i sa cyber-obranom. Cyber-prijetnje bit će tema i na sastanku u listopadu, razmatrat će se načini potpore saveznicima koji eventualno zatraže pomoć u obrani od njih. Rasprava će se voditi oko detaljnog stručnog izvješća koje je naručeno na ovom sastanku. Nadalje ministri obrane su raspravljali o suradnji na multinacionalnim projektima, kojima bi se dao odgovor na ograničene sposobnosti Saveza u nekim ključnim područjima. "Postoji raskorak između onoga što imamo i onoga što nam je potrebno", rekao je Rasmussen, referirajući se na područja zračne opskrbe gorivom, te obavještajno-nadzorno-izvidničke sustave. "Bojom, pametnjom suradnjom moramo najbolje iskoristiti novac koji imamo. I europske države trebaju učiniti više kako bi olakšale nejednak teret koji trenutačno nose Sjedinjene Države, a neke su, unatoč krizi, povećale obrambenu potrošnju, ili su se obvezale da će to učiniti. Danas su neki od ministara izrazili interes za daljnje multinacionalne projekte", rekao je glavni tajnik. Drugoga dana sastanka glavna je tema bio angažman Saveza u Afganistanu nakon 2014. godine, koji će se primarno odnositi na obuku, savjetovanje i pomoć afganistskim sigurnosnim snagama.

EKSPERTNA POMOĆ LIBIJI

Ministri obrane NATO-a pozdravili su odluku da se u Libiju pošalje ekspertno izaslanstvo. Ono bi trebalo utvrditi kako NATO može najbolje odgovoriti na zahtjev libijskog premijera za pomoć u razvoju nacionalnih sigurnosnih snaga. Izaslanstvo će krenuti što je prije moguće i Savez očekuje izvješće do kraja lipnja. Glavni je tajnik naglasio da aktivnost nikako ne predstavlja slanje postrojbi u Libiju. "Ako bismo trebali sudjelovati u obučnim aktivnostima, one bi se odvijale izvan granica Libije", rekao je.

S tim u vezi, bio je održan sastanak s predstvincima ne-NATO sudionica operacije ISAF. Također je održan i sastanak ministara obrane u formatu Komisije NATO-Gruzija tijekom kojeg su prezentirani gruzijski planovi obrambenih reformi te detaljne informacije o planovima budućeg sudjelovanja u sklopu nove NATO operacije Resolute Support u Afganistanu. ■

Domagoj VLAHOVIĆ, Foto: HKoV

Zapovjednik Američke kopnene vojske za Europu (United States Army Europe – USAREUR) general-pukovnik Donald M. Campbell Jr., 22. je svibnja dodijelio medalju i certifikat kojim se prvi dočasnik Hrvatske kopnene vojske časnički namjesnik Dominik Ban odlikuje medaljom Sergeant Morales Medal i postaje član kluba Sergeant Morales Club. Časnički namjesnik Ban je priznanje zaslužio na prijedlog prvog dočasnika USAREUR-a časničkog namjesnika Davida. S. Davenporta, a dodijeljeno mu je u Kopenhagenu na sedmoj godišnjoj Konferenciji dočasnika europskih kopnenih vojski.

Sergeant Morales Club je 1973. godine osnovao američki general-pukovnik George S. Blanchard. Uloga kluba i njegovih članova (dosad isključivo dočasnici Američke kopnene vojske koji služe u europskim zapovjedništvima) jest promocija najviših idealeta poštenja, profesionalizma i liderstva. Članovi kluba služe kao primjer posebnog vode kojeg karakterizira osobna briga za potrebe, obuku, razvoj i dobrobit vojnika. Klub nije vezan samo za vojnički i dočasnički posao, nego i promovira standarde poštenog života i žrtvovanja za obitelj i društvenu zajednicu. Narednik Morales je zapravo fiktivni karakter koji predstavlja savršenog dočasnika kopnene vojske.

znanje časničkom namjesniku Banu ali ujedno i kao iznimno priznanje HKoV-u i OSRH-u u cjelini. Ovom medaljom časnički namjesnik Ban postaje doživotni član Sergeant Morales Club.

Časnički namjesnik Dominik Ban medalju i članstvo zaslužio je, kako je i navedeno u službenom prijedlogu USAREUR-a za dodjeljivanje medalje, „zbog iskazanog iznimnog vođenja, postignuća u razvoju dočasničkog zbora i dočasničkog lanca potpore u svojim Oružanim snagama, doprinosa unapređenju razvoja dočasnika u partnerskim zemljama, te zbog iznimne profesionalnosti, odgovornosti i usredotočenosti na razvoj, napredak i dobrobit vojnika i dočasnika u Hrvatskoj kopnenoj vojsci i uspješnoj suradnji s dočasničkim zborom i dočasničkim lancem potpore USAREUR-a“. ■

PRVI DOČASNIK HKoV-a U ELITNOM KLUBU

Časnički namjesnik Ban prvi je dobitnik prestižne nagrade Američke kopnene vojske, a da nije pripadnik Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država

Važno je istaknuti kako je časnički namjesnik Ban prvi dobitnik ove prestižne nagrade Američke kopnene vojske, a da nije pripadnik Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država. Time ova nagrada dobiva još više na značenju kao osobno pri-

RAZGOVOR

vojnik Josip MICULINIĆ,
prvi na natjecanju za naj-spremnjeg pripadnika OSRH

Razgovor s hrvatskim „najvojnikom“ u 2013. godini praktički još nije ni počeo, a on nam je napomenuo da nikako ne zaboravimo u njegovo ime zahvaliti svim kolegama iz BSD-a koji su pridonijeli da tako premoćno i zaslужeno osvoji naslov. Zahvala se odnosi ne samo na instruktore koji su pripremali BSD-ov tim za natjecanje, nego i na kolege koji su se s njim pripremali, nastupili i rezultatima, s pet vojnika među prvih deset, potvrdili da je BSD elitna postrojba OSRH. Josip Miculinić nema dug staž kao specijalac, u postrojbi je tek od kraja prošle godine, stigao je netom nakon završene komando obuke. No dvadesetsedmogodišnji Riječanin je rođen za taj poziv i to je dokazao i prije natjecanja. Bavi se taekwondom i triatlonom, sportovima koji su zasluzni za mnoge njegove vojničke vještine i sposobnosti.

ŽELIO SAM SI ŠTO I KOLIKO

NA NATJECANJE SAM SE JAVIO I ZATO ŠTO SAM ZNAO DA,
ZAHVALJUJUĆI PRIPREMAMA, KAO VOJNIK MOGU IĆI SAMO
NAPRIJED, NIKAKO NATRAG. ŽELIO SAM SI POKAZATI ŠTO I
KOLIKO MOGU, BAŠ KAO I NA KOMANDO OBUCI...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

Foto: Tomislav BRANDT

Niste bili na prošlogodišnjem natjecanju u Gašincima. Jeste li ga pratili?

Nisam mogao nastupiti jer sam tek završio komando obuku i mijenjao postrojbu, ali pratilo sam natjecanje. Već me onda zainteresiralo, želio sam si pokazati što i koliko mogu, baš kao i na komando obuci.

Tako ste pristupili i pripremama za natjecanje?

Da, javio sam se i zato što sam znao da, zahvaljujući pripremama, kao vojnik mogu ići samo naprijed, nikako natrag. Naučio sam nove stvari o gađanju, topografiji, orientaciji...ma svemu! Počeli smo na snijegu s krpljama, penjali se na Drgomajl, trčali po 20 kilometara pa plivali i vraćali se na krplje... Svi smo nadopunjavali jedan drugoga i međusobno si pomagali u dijelovima gdje smo slabici.

Sada je atmosfera u BSD-u posebna?

Tako je, svi smo zadovoljni, ali i nastavljamo raditi, idu nove vježbe, idemo dalje. Već raspravljamо što bismo mogli popraviti sljedeće godine. Želim nastupiti ponovno, šteta bi bilo stati.

Treba li jedan specijalac mnogo nadogradnje za takvo natjecanje?

Mislim da je većina pripadnika BSD-a definitivno spremna za njega.

Što ste pomisliši kad ste prvi prošli kroz cilj?

Bio sam svjestan što sam postigao. Kroz glavu mi je prošla cijela utrka, tijekom koje sam bio potpuno fokusiran na što brži prijelaz radnih i kontrolnih točaka, sve do kraja.

Kako ste zamišljali natjecanje prije starta.

Je li vas na neki način iznenadilo?

Iznenadilo me zanimljivošću, ali i težinom. Najveći je problem bila brdovitost staze.

Iscrpljenost se na kraju odražila na točke s gađanjem?

Da. Primjerice putem sam popio tek dvije litre soka. Večer prije sam pojeo nekoliko palačinki i to je bilo to. Odgovarala mi je kiša, vrućina bi me usporila.

Kako ste odabrali vojnički poziv?

U Rijeci sam završio Elektroindustrijsku školu i počeo raditi u brodogradilištu 3. maj. Otišao sam u ročnu vojsku 2005. Zapovjednici su vidjeli da imam u sebi nešto vojničko i preporučili mi da se prijavim u aktivnu službu. Kao mali želio sam postati policajac, ali 2009., kad sam primljen, uvidio sam da mi je mjesto u OSRH. Počeo sam u Satniji veze i Izvidničkoj satniji Gardijske motorizirane brigade.

BSD je ispunjenje ambicija?

Naravno, to je ono što sam tražio. U BSD-u se vidim i ubuduće, jednog dana i kao dočasnik. Želio bih usavršavati svoje znanje i prenositi ga.

Što na vašu pobjedu kažu u Rijeci?

Neki susjedi nisu niti znali da sam u vojsci (smijeh). Mnogi su me ljudi vidjeli na televiziji, prilaze i čestitaju. ■

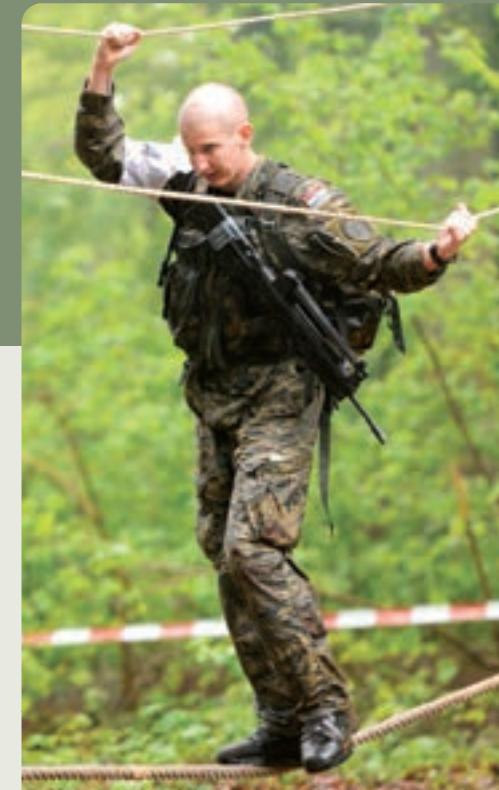
POKAZATI MOGU...

Rano ste stvorili veliku prednost, što je bilo ključno?

Fizička spremna: snaga i kondicija, išao sam brzo i uzbrdo i nizbrdo. Još sam na početku priprema bio svjestan da sam u formi. Tu su triatlon, taekwondo, stalno sam u nekakvom treningu. Ipak, komando obuka je puno učinila. Ona te ojačava, ne samo fizički, nego i mentalno, takođeći si spremam proći i kroz zid.

Nije bilo prijelaza vodoravnog užeta, možda i najteže discipline. Brzo biste prošli i tu točku?

Naravno da bih! Pred kraj sam već bio umoran, ali bih! Sve se mora prijeći, nema zastajanja!

MEĐUNARODNA SURADNJA

ZAJEDNIČKO UVJEŽBAVANJE HRVATSKIH I NJEMAČKIH RONILACA KOJE SE OD 23. SVIBNJA DO 5. LIPNJA PROVODILO U VODAMA SREDNJE DALMACIJE TEKLO JE SAVRŠENO. TAKVA RAZINA SINKRONIZACIJE I SURADNJE NIJE NEOBIČNA, SVI RONIOCI SU VRLO ISKUSNI, POSJEDUJU VISOKE RONILAČKE I INSTRUKTORSKE REFERENCE...

POD VODOM SVI KOMUNDI

Rano je jutro u bazi Lora, u lučici Poljud. Jedno od rijetkih sunčanih u ovogodišnjem svibnju. Iz hangara kojim se koriste djelatnici Odjela za obuku ronilaca Središta za obuku HRM-a, uz naše mornare izlaze i ljudi s drukčijom digitalnom šarom na odori. To su protuminski ronioni Njemačke ratne mornarice (Deutsche Marine). Svi mornari iz hangara nose pozamašnu količinu opreme i raspoređuju je u dva gumenaa glisera. Priklučujem im se i uskoro krećemo prema Šolti. Nijemci su tada bili nekoliko dana u Hrvatskoj, stigli su iz svoje baze na sjeveru, smještene dvadesetak kilometara od poznate luke Kiel. Od 23. svibnja do 5. lipnja imali su zajedničko uvježbavanje s hrvatskim kolegama u vodama srednje Dalmacije.

PROFESIONALNO U SVIM UVJETIMA

Stručni naziv aktivnosti je uvježbavanje u ronjenju s aparatom poluzatvorenog kruga disanja na plinske mješavine, kaže nam

Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Tomislav BRANDT, Neven KATIĆ

načelnik Odjela za obuku ronilaca kapetan fregate Neven Katić. Radi se i na raznim drugim ronilačkim procedurama, pretraživanju dna, pronalaženju mina... Nedavno su naši ronioci bili u Njemačkoj. "Oni su izvanredni, nisu imali problema u snaženju s našom opremom, na temperaturi vode od 2 C. Obavlali su posao iznimno profesionalno", sjeća se zapovjednik njemačkih ronilaca, kapetan korvete Stephan Sult. "Jadransko, mediteransko okružje je itekako drukčije od onoga koje imamo u Njemačkoj. To se odnosi i na podmorje, ali prije svega na temperaturu morske vode, koja je u Baltičkom i Sjevernom moru puno niža. Ipak, naše i hrvatske procedure su gotovo iste, obje su države u NATO-u. S druge strane svatko od nas ima različitih iskustava i rado ih izmjenjujemo, uvijek možemo štota naučiti jedni od drugih. Inače, važe je podmorje fantastično zanimljivo za ronjenje".

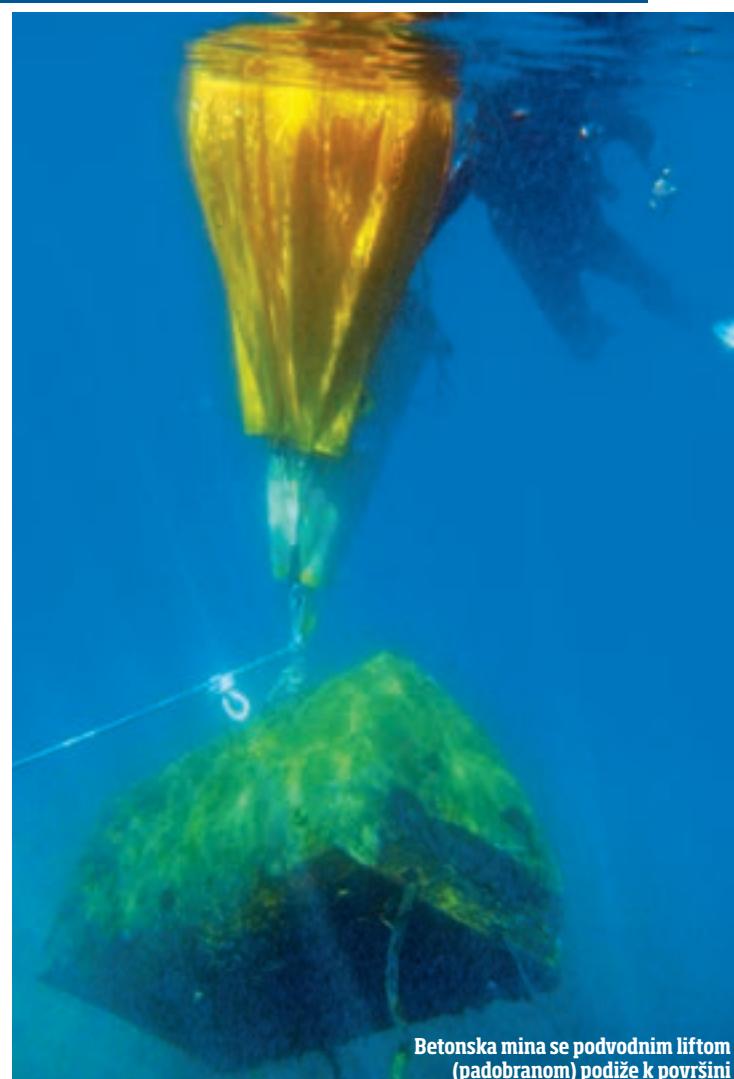
RAD U BINOMIMA

Nakon pola sata vožnje stižemo u "bazu", prekrasnu malu uvalu Šešula na krajnjem jugoistoku Šolte. Iskrcavamo se i kapetan Katić izdaje zapovijedi okupljenim roniocima. Današnji

nam Katić: pretragu, prepoznavanje i neutralizaciju. Dubina ronjenja je oko 25 metara. Ako para nađe na minu, označava je malim komadom pluta, i onda je podvodnim liftom (padobranom) podiže k površini. Alternativa posljednjemu ponekad je simulacija postavljanja eksploziva koji bi uništio minu.

VISOKE REFERENCE

Zajednički posao ronilaca dviju načina ide savršeno, rade brzo i učinkovito. Jedan zaron traje otprilike 30 minuta. Takva razina sinkronizacije i suradnje nije neobična. "Pod vodom svi komuniciramo istim jezikom, možemo zajednički djelovati bilo gdje na svijetu", odlučan je kapetan Katić, ponosan na učinak svojih ljudi u Njemačkoj, gdje su radili s osjetljivim eksplozivnim sredstvima u velikim količinama. Lako je povjerovati njegovim riječima, jer su svi ronioci u našem društvu vrlo iskusni, posjeduju visoke ronilačke i instruktorske reference, ovlašteni su za ronilačku obuku u svojim vojskama. Mnogi naši sudionici su Domovinskog rata, a Nijemci često imaju posla pomažući policiji u svojem podmorju sa

Betonска mina se podvodnim liftom (padobranom) podiže k površini

CIRAMO ISTIM JEZIKOM

posao, na sreću, nije eksplozivan, makar su cilj mine. Riječ je o vježbovnim, betonskim minama i projektilima koje je rabila bivša vojska vježbajući u području obližnjeg otočića Kamičić. Ronioci će raditi u "parama", tj. binomima koje čine Hrvat i Nijemac. Kad smo ugledali otočić, ili hrid, odmah nam je bilo jasno da je zasluzeno dobio ime. Nekoliko desetina metara puste, gole stijene. Nije ni čudno da je nekad bio svojevrsni poligon za gađanje. Ronioci ne čekaju dugo, spremni su i uranjaju u more. Zadaća je podijeljena u tri točke, objašnjava

zaostalim minama iz II. svjetskog rata, te rade i u međunarodnim misijama. Ronilačke vještine su kod svih na sličnoj razini, ali razlika je u opremi. Nijemci upotrebljavaju najmoderniju tehnologiju.

CIVILNO-VOJNO-EKOLOŠKA SURADNJA

Mala vježbovna akcija kod otočića Kamičić je protekla u najboljem redu. Slično je, obaviješteni smo, bilo i sutradan. Tada je zajedničko uvježbavanje hrvatskih i njemačkih ronilaca dobilo dva dodatka: ekologiju i civilno-vojnu

suradnju. Naime u sklopu ovogodišnjih akcija čišćenja podmorja otoka Šolte koje organiziraju lokalne civilne udruge hrvatski i njemački ronioci očistili su otpad s čitavog područja marine i uvale Maslinica. Pune vreće raznog otpada ronioci su predavali ekipama u brodicama, a na sat vremena zaustavljen je i pomorski promet u marinu radi sigurnosti ronilaca. Nautičari i goste nije previše ometala zabrana isplavljenja jer su se svi znatiželjno okupili na rivi promatrajući nesvakidašnji prizor – pripreme za zaron i modernu opremu vrhunskih mornaričkih ronilaca i diverzanata. "Uz neosporno dugoročnu i vrijednu ekološku poruku o važnosti doprinosa očuvanju najljepšeg mora na svijetu, ova je akcija bila sjajan primjer ne samo vojno-civilne suradnje već i uspješne hrvatsko-njemačke suradnje na vojnem i civilnom planu", napisala nam je Tihana Glavurtić iz šoltanskog Kulturno-informativnog centra. ■

RAZGOVOR

HRVATSKI PRINOS BOLJITKU AFGANISTANA

Miljenko Ugarković
diplomatski je predstavnik Republike Hrvatske u Mazar-e-Sharifu u Afganistanu i politički savjetnik u Uredu višeg civilnog predstavnika Regionalnog zapovjedništva Sjever u kampu Marmal

Suradnja s pripadnicima hrvatskog kontingenta i svim komponentama OSRH je izvanredna, ona je svakodnevna, učinkovita i konkretna. U svoje, ali i uime svog prethodnika, želim pripadnicima hrvatskih Oružanih snaga zahvaliti na izuzetno dobrim i visokorazvijenim odnosima i suradnji u realizaciji zajedničkih ciljeva

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Foto: 21. HRV CON

Miljenko Ugarković diplomatski je predstavnik Republike Hrvatske u Uredu višeg civilnog predstavnika Regionalnog zapovjedništva Sjever ISAF-a u kampu Marmal u Mazar-e-Sharifu, u Afganistanu. U Uredu djeluje u svojstvu političkog savjetnika, a u veljači 2013. na toj je dužnosti zamijenio dotadašnjeg, prvog političkog savjetnika Hrvoja Čurića-Hrvatinčića.

U razgovoru koji smo vodili uoči svečane primopredaje knjižnice u sklopu Khorasan škole za djevojke te škole s pripadajućim vodotornjem u selu Camp Sakhi, u zoni odgovornosti pripadnika HRVCON-a, Ugarković je istaknuo kako je riječ o projektima na sjeveru Afganistana, što ih je u sklopu bilateralne razvojne suradnje financirala Republika Hrvatska. Tom je prigodom i obja-

snio prirodu svog posla.

"Osim savjetničkog rada u Uredu višeg civilnog predstavnika, zadužen sam i za provođenje razvojnih projekata Republike Hrvatske u Afganistanu, odnosno Mazar-e-Sharifu i okolicu. Ti razvojni projekti predstavljaju doprinos Republike Hrvatske ukupnim naporima međunarodne zajednice u području provedbe politike razvojne suradnje te su izraz naše želje da pomognemo Afganistanu. Njihova je važna komponenta i osnaženje sigurnosti za pripadnike hrvatskog kontingenta."

Kako u realizaciji svojih zadaća surađujete s ovdje prisutnim komponentama OSRH?

Suradnja s pripadnicima hrvatskog kontingenta i svim komponentama

U području obrazovanja i zdravstvene skrbi Republika Hrvatska je do sada u Afganistanu financirala više od 40 projekata čija je vrijednost veća od 3,5 milijuna američkih dolara. Hrvatska je pomoći usmjerena na reproduktivno zdravlje žena, jačanje njihove uloge u političkom, gospodarskom i društvenom životu te obrazovanje djevojčica

OSRH je izvanredna, ona je svakodnevna, učinkovita i konkretna. U svoje, ali i uime svog prethodnika, Hrvoja Čurića-Hrvatinčića koji je bio prvi politički savjetnik ovdje, u Uredu višeg civilnog predstavnika regionalnog zapovjedništva Sjever, želim pripadnicima hrvatskih Oružanih snaga zahvaliti na izuzetno dobrim i visokorazvijenim odnosima i suradnji u realizaciji zajedničkih ciljeva.

Koji su, u doglednoj budućnosti, ciljevi razvojne suradnje i pomoći koju će Republika Hrvatska nastaviti pružati Afganistanu?

U svojim prioritetima orijentirani smo na sektore obrazovanja i zdravstva, te projekte kojima podupiremo i jačamo ulogu žena u društvu. U planu je tako projekt izgradnje centra za primalje u Mazar-e-Sharifu, u sklopu kojeg će se održavati potrebni tečajevi i edukacije. Uz to, imamo projekt potpore ženskom poduzetništvu – izrada tepiha za žene bez stalnog izvora prihoda, a nositeljica projekta je članica pokrajinskog vijeća pokrajine Balkh, Rababeh Nayibi. ■

Veleposlanik Republike Hrvatske u Turskoj, Dražen Hrastić, zapovjednik 21. kontingenata HRVCON-a, brigadir Krešimir Tuškan te politički savjetnik u Uredu višeg civilnog predstavnika Regionalnog zapovjedništva Sjever, Miljenko Ugarković, obavili su 18. travnja svečanu primopredaju knjižnice u sklopu Khorasan srednje škole za djevojke u Mazar-e-Sharifu i škole s vodotornjem u selu Camp Sakhi na sjeveru Afganistana. Riječ je o selima u području odgovornosti pripadnika OSRH u sastavu misije ISAF, a gradnja, opremanje i unutarnje uređenje dio su razvojnih projekata kojima Republika Hrvatska pomaže razvoj civilnog društva te institucija Afganistana. Projekti se, u koordinaciji Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH, provode u sklopu bilateralne razvojne suradnje Hrvatske i Afganistana.

Foto: 21. HRV CON

OSRH NA 55. MEĐUNARODNOM VOJNOM HODOČAŠĆU U LURD

ZAJEDNO U JAČANJU V **SVAKOG VOJNIKA**

"Hrvati svojom prisutnošću i sudjelovanjem u Lurd pokazuju da su nacija koja želi ponajprije održati mir u svijetu u zajedništvu s drugim kolegama. Sudjelovanje naše vojske i policije u organizaciji, provedbi i sveukupnom slavlju na hodočašću obogaćuje druge narode, a nama otvara vrata europske zajednice", kazao je zapovjednik hodočašća general Ivan Jurić

Pod sloganom "Lurd - vrata vjere" održano je 55. međunarodno vojno hodočašće u francuskom marijanskom svetištu na kojem je, od 21. do 28. svibnja, zajedno s 12 tisuća ostalih vojnika i hodočasnika iz 35 zemalja svijeta, sudjelovalo i 600 pripadnika hrvatske vojske i policije, djelatnici Ministarstva obrane, MUP-a, Ministarstva branitelja, Ministarstva pravosuđa i Državne uprave za zaštitu i spašavanje RH, kao i pripadnici povijesnih postroj-

bi Hrvatske vojske: Zrinska garda iz Čakovca i Turopoljski bandjeri. Hodočašće se tradicionalno pridružuju i hrvatski ratni vojni invalidi i branitelji Domovinskog rata, pa su tako i ovaj 21. put zajedno s članovima obitelji i mnogobrojnim ostatim hodočasnicima svjedočili vjeru Majci Božjoj Lurdskoj. Na putu do Lurda služila se misa i u Avignonu, jedinom gradu u kojem su 70 godina boravili pape, od 1309. do 1378. godine. U Lurd, predvođeni vojnim

Prvo hodočašće vjerskog i vojnog karaktera u Lurd dogodilo se nakon završetka II. svjetskog rata kada je nekoliko vojnih kapelana s vojnicima razdijeljenih i zaraćenih strana hodočastilo u Lurd u znak pomirbe i mira. Ta se inicijativa proširila pa je 1958., na 100. obljetnici ukazanja, vojno hodočašće u Lurd postalo međunarodno. Sudjelovalo je trideset naroda iz cijelog svijeta. U spomen tog bratimljenja na hodočašću vojnici iz cijelog svijeta i danas tradicionalno razmjenjuju molitve i pjesme, te oznake i odore.

Svemirka MIOČIĆ, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

ZAPOVJEĐNIK HODOČAŠĆA BRIGADNI GENERAL IVAN JURIĆ

O važnosti organiziranja ovog međunarodnog vojnog hodočašća, general Jurić izjavio je kako Hrvati svojom prisutnošću i sudjelovanjem u Lourdesu pokazuju da su nacija koja želi ponajprije održati mir u svijetu u zajedništvu s drugim kolegama. Otvarajući granice i stvarajući razumijevanje unutar različitih nacija, brišu udaljenosti kako u fizičkom, tako i u načinu mišljenja, a u duhu katoličanstva. Sudjelovanje naše vojske i policije u organizaciji, provedbi i sveukupnom slavlju na hodočašću obogaćuje druge narode, a nama otvara vrata europske zajednice. Ovo međunarodno vojno hodočašće, zaključuje general Jurić, želi potvrditi sva iskustva Lurda, kako u traženju Boga i obnovi života tako i u jačanju vjere i odgovornosti svakog vojnika i hodočasnika.

BOJNIK U MIROVINI PAŠKO GLASNOVIĆ

Hrvatska vojska na MPI-u tradicionalno sudjeluje od 1993. godine na poziv francuskog ordinarijata, a neki njezini pripadnici, kao što je, primjerice, bojnik u mirovini Paško Glasnović, ove je godine jubilarno 50. put pohodio Lurd. Za njega biti hodočasnik u Lurd znači prihvatići radost Božje poruke koju je izrekla Majka Božja preko svete Bernardice. To je poruka obraćenja, pokore, bratstva i ljubavi prema Majci Božjoj koja nas kao majku prati u životu, kaže 79-godišnji bojnik Glasnović.

VJERE I ODGOVORNOSTI I HODOČASNika

ordinarijem mons. Jurjem Jezerinacem, provedene su i sve ostale organizirane pobožnosti Križnog puta, obredi pokorničkog bogoslužja, poznate lurdske procesije s Presvetim Oltarskim Sakramentom i Procesije sa svjećama, kao i protokolarni susreti državnih dužnosnika i crkvenih vjeredostojnjika. Vojni biskup Juraj Jezerinac u propovijedi o važnosti vjere istaknuo je kako je proglašenje i slavljenje godine vjere sadržano prema riječima pape Benedikta XVI. u "ponovnom otkrivanju, navještanju i svjedočenju kršćanske vjere u Isusa Krista, koji našemu životu trajno otvara nove prostore nade i životne usmjerenosti". U Godini vjere promišljamo prije svega o vjeri, koja je Božji dar nama, ali i našoj obvezi da je živimo, naglasio je biskup Jezerinac, te dodaо kako

vjera raste u nama kad je živimo i ona se životom prenosi na druge. U Gospinu mjesecu svibnju došli smo u Lurd kako bi na ovom svetom mjestu Božje nazočnosti još više izgradili svoju osobnu vjeru i utekli se moćnom zagovoru drage nam Zagovornice i jedine Odvjetnice Gospe Lurdske, poručio je vojni ordinarij. U sklopu međunarodnog vojnog hodočašća organiziran je i okrugli stol gdje su predstavnici svih zemalja sudionica na temu "Država i sekularizam" raspravljali o odnosu Crkve i države. U ime Republike Hrvatske sudjelovali su vojni ordinarij monsinjor Juraj Jezerinac, hrvatski veleposlanik u Republici Francuskoj prof. dr. Ivo Goldstein, brigadni general Ivan Jurić, zapovjednik hodočašća, te njegov zamjenik, brigadni general Mladen Fuzul. ■

MIROSLAV MILOŠ UMIROVLJENI PРИPADНИК 5. GARDIJSKE BRIGADE

Umirovljeni pripadnik 5. gbr Miroslav Miloš tražeći zagovor Majke Božje Lurdske hodočastio je pješice 33 dana od Bugojna do Lurda. Umoran, ali ispunjen kaže da svoj hodočasnički put posvećuje svim svojim kolegama, braniteljima Domovinskog rata i domovini Hrvatskoj. "Lurd je mjesto mira i duhovnosti, obnove i molitve, a za mene mjesto gdje se okrećemo sebi i našem Stvoritelju. Uz milosti Djevice, uz njezino vodstvo ovde možemo pronaći duhovni mir i okrijepiti dušu prije povratka u svakidašnjicu. Ovdje možemo zahvaliti našim pravim izvorima na svemu u čemu i uz Božju milost uživamo."

**STOŽERNI NAREDNIK
ELVIS ČANKOVIĆ**

93. zrakoplovna baza,
Zrakoplovno-tehnička bojna

DOČASNICI HRZ I PZO

Pripadnik sam OSRH od samog početka ustrojavanja OSRH tj. od 1991. godine. Sudionik sam Domovinskog rata, ranjen i odlikovan Spomenicom Domovinskog rata i medaljom "Oluja".

Zapovjednik sam desetine za održavanje helikoptera Bell-206, specijalnost IRE. Prije dolaska na sadašnju dužnost bio sam zrakoplovni tehničar specijalnosti IRE na avionima Pilatus PC-9. Odgovoran sam za sposobljenost zrakoplovnog tehničara-kontrolora i ostalih zrakoplovnih tehničara u desetini, organizaciju ZT održavanja, rukovođenje, nadzor i obuku u procesu održavanja ZTMS u desetini po svojoj specijalnosti.

Moja stalna zadaća je planiranje i provedba povremenih pregleda i popravaka helikoptera Bell 206 u 93. ZB te praćenje i popunjavanje pripadajuće dokumentacije helikoptera. Kao dočasnik - zapovjednik desetine, podređen sam svom nadređenom časniku ali sam u isto vrijeme odgovoran za život i rad meni podređenih dočasnika i vojnika. Biti dočasnik u HRZ-u i PZO-u je vrlo odgovorna zadaća i veselim se budućim izazovima.

Mislim da se dočasnik stalno mora razvijati, kako profesionalno tako i osobno. Pod profesionalnim razvojem se podrazumijevaju škole i tečajevi koje dočasniku omogućuju da svoj svakodnevni

posao obavlja što kvalitetnije. Svaki dočasnik bi trebao težiti profesionalnom usavršavanju. Osobni razvoj, razvoj karaktera svakog dočasnika je, po mom mišljenju, jednako važan. Vrlo je važno koliko je on zadovoljan osobnim statusom u HRZ-u i PZO-u i kao pripadnik HRZ-a i PZO-a razvijati osjećaj pripadnosti postrojbi.

Osobno me motivira želja da pridonesem razvoju dočasnika i dočasničkog lanca potpore. Imao sam privilegiju vidjeti pripadnike drugih vojski i njihov dočasnički lanac potpore i osobni odnos prema oružanim snagama. Posebno bih naglasio iskustvo koje sam imao prilikom pohađanja Senior NCO Academy (Dočasnička akademija) u programu IMET 2012.godine. Ona se nalazi u sastavu USAF (Američko ratno zrakoplovstvo). Mi možemo isto tako, ako ne i bolje.

Završio sam temeljnu, naprednu i višu dočasničku izobrazbu, niz vojnih tečajeva (tečaj za opsluživanje simulatora PC-9(USA 1998), tečaj za instruktora engleskog jezika, tečaj za operacije potpore miru, tečaj za održavanje opreme za noćno letenje helikoptera Bell 206 (Night Vision Goggle) te civilnu izobrazbu (elektrotehničar za telekomunikacije - smjer elektronika, programer poslovnih aplikacija, ECDL expert, sistemski i mrežni administrator).

DOČASNICI ZA NAJODGOVORNIJE DUŽNOSTI

STOŽERNI NAREDNIK ŽELJKO HRŽENJAK

Bojna zračnog motrenja i navođenja,

Satnija za zrakoplovno-tehničko održavanje, opskrbu i obuku

Vojnu karijeru sam počeo u ovoj postrojbi još 1991. godine. U početku sam radio na mjestu radarskog tehničara za radarske sustave P-tipa (ruske proizvodnje), a danas radim na održavanju radarskih sustava FPS-117 nove generacije kojima je opremljena RH. Radari za čiju sam ispravnost zadužen svoje podatke šalju u naše Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a, našoj civilnoj kontroli zračne plovidbe i našim partnerima u NATO-u, stoga je odgovornost za učinjen posao na svakom uređaju vrlo visoka i motivator je neprekidnog stručnog usavršavanja. Tako sam do sada završio tečaj za prvu i drugu razinu održavanja radarskog sustava FPS-117 u SAD-u, a uskoro ću pohađati još tri tečaja u Središtu za obuku zrakoplovstva

- Zadar koji će mi nadopuniti znanje. Radarski sustav FPS-117 je razmješten cijelom našom domovinom i u neprekidnom je radu, te sam primjereno tome i ja angažiran na preventivnom i korektivnom održavanju koje iziskuje redovne periodične odlaske do uređaja, a u slučaju kvara njegovo otklanjanje katkada počne vikendom ujutro i potraje do dugo u noć. Moja dužnost se uvelike oslanja

na znanja i iskustva koja sam prikupljao svih ovih godina, kao i na poznavanje engleskog jezika i međusobnu potporu radnih kolega kao i dočasničkog potpornog lanca. Rad na radarima je iznimno dinamičan i zahtjevan posao, iziskuje dobru koncentraciju, ali i brzinu. Biti dočasnik u mom slučaju je čast, ali i velika odgovornost. Želja mi je ostati i dalje raditi na ovim modernim uređajima i pri tome i dalje obogaćivati svoje iskustvo. Svestan sam kako svojim radom pridonosim funkcionalnosti grane HRZ-a i PZO-a, a svi zajedno pridonosimo razvoju OSRH.

ČASNIČKI NAMJESNIK TIHOMIR PEZELJ

Središte za obuku HRZ i PZO "Rudolf Perešin", na dužnosti voditelja pododsjecka – viši instruktor u Pododsjeku instruktora, Odsjeka tehničke službe HRZ i PZO (Odjel za obuku)

Prvi dočasnik HRZ-a i PZO-a, časnički namjesnik Mario MATELIĆ

OSRH

Prije sadašnje dužnosti radio sam kao zrakoplovni tehničar, zapovjednik desetine i prvi dočasnik Eskadrije helikoptera u 93. zrakoplovnoj bazi.

Sudionik sam Domovinskog rata od 1991. godine, u početku kao instruktor na trenažeru za protuoklopne rakete "Maljutka". Oslobođanjem zračne luke Zemunik angažiran sam na poslovima njezina borbenog i materijalno-tehničkog osiguranja. Dolaskom prvih zrakoplova U-75 angažiran sam na njihovu opsluživanju i održavanju, te na izobrazbi prvih generacija zrakoplovnih tehničara i kadeta-pilota HRZ-a i PZO-a. Početkom 1997. u SAD-u sam završio izobrazbu za helikopter Bell 206B-III, te sudjelujem na zadaćama prihvata tih helikoptera. Tijekom višegodišnje službe završio sam sve razine dočasnicike izobrazbe i prošao niz obuka iz funkcionalnog područja pa sam za postignute rezultate u radu više puta nagrađivan i pohvaljivan. Od konca 2007. godine raspoređen sam na sadašnju dužnost. Biti dočasnik HRZ-a i PZO-a za mene je velika čast, ali ujedno i obveza koja traži mnogo truda, rada i odgovornosti. Smatram da se smisao

riječi "vođa" najbolje oslikava osobnom motivacijom i motivacijom drugih za rad prema zajedničkom cilju postrojbe i grane HRZ-a i PZO-a. Ponosan sam što mi je povjerena odgovorna zadaća biti vođom, obučavateljem i mentorom podređenim dočasnicima. Poseban je izazov svoje znanje i vještine koje sam stjecao tijekom dugog niza godina u 93. zrakoplovnoj bazi preko zadaća opsluživanja i održavanja zrakoplova, prenositi na vojnike i dočasnike, a nerijetko i mlade časnike koji tek ulaze u sastav HRZ-a i PZO-a. Tehnička služba HRZ-a i PZO-a, prepoznatljiva kao ZTS (zrakoplovno-tehnička služba) je iznimno važna služba za uspješno funkcioniranje zrakoplovstva. Budući da su zrakoplovi izuzetno skupa i zahtjevna sredstva, u radu s njima važna je stručnost i motivacija. Zrakoplovni tehničari uz te kvalitete moraju imati ljubav prema svojem pozivu i to je ujedno i glavni jamac ukupne ispravnosti i pouzdanosti zrakoplovnih sredstava o kojima ovisi sigurnost zrakoplovnog osoblja. U tom specifičnom poslu ne tolerira se neznanje, nemar, niti otkloni od stege. Svaki eventualni propust može imati kobne posljedice koje mogu dovesti do gubitka ljudskih života i uništavanja tehničkih sredstava.

U POSLJEDNJEM NASTAVKU TEKSTA O DOČASNICIMA HRZ-a I PZO-a PREDSTAVLJAMO STOŽERNE NAREDNIKE I ČASNIČKE NAMJESNIKE. DOČASNICI OVE RAZINE SU ISKUSAN KADAR RASPOREĐEN NA ODGOVORNIJIM I NAJZAHTJEVNIJIM DUŽNOSTIMA. RIJEČ JE O EKSPERTIMA KOJI SU UZ VOJNA ZNANJA DOSEGNULI I RAZINU POTREBNIH TEHNIČKIH I SPECIFIČNIH ZNANJA NUŽNIH ZA REDOVITO FUNKCIONIRANJE HRZ-a I PZO-a. TAKOĐER SU VAŽNA KARIKA U LANCU VOĐENJA I ZAPOVIJEDANJA...

OSTI

OSRH

ČASNIČKI NAMJESNIK FRANJO MARKOTIĆ

91. zrakoplovna baza, Zrakoplovno-tehnička bojna, Satnija za održavanje borbenih aviona, zapovjednik desetine – kontrolor

Od 1991. godine pripadnik sam zrakoplovne grupe i ZNG-a. Od ulaska u zrakoplovnu bazu Pleso i prihvata prvog zrakoplova MiG-21, 11. veljače 1992. pa sve do danas radim kao zrakoplovni tehničar specijalnosti ZiM (zrakoplov i motor) na održavanju zrakoplova MiG-21, kao pripadnik HRZ-a i PZO-a.

Razvojnim putem dočasnika na dužnostima od tehničara, zapovjednika desetine, prvog dočasnika kao i zapovjednika voda, radom u ZT bojni i EBA (Eskadrili borbenih aviona) stekao sam iskustvo i usvojio znanja i vještine. Sretan sam da ih mogu danas podijeliti s mlađim dočasnicima ali sam također jednako zahvalan svojim starijim kolegama koji su u zasluženoj mirovini. Posao zrakoplovnog tehničara je stresan, odgovoran i zahtijeva stalno stručno usavršavanje kroz prvi i drugi stupanj održavanja. Posebno sam ponosan na ratno razdoblje kada se stvarala povijest HRZ-a i PZO-a u kojoj su nažalost na borbenim letovima poginuli naši piloti. Pilot, zrakoplov i tehničar su kompaktna cjelina iako se bitno razlikuju u svom poslu. Međusobno povjerenje i miris kerozina je ono što ih veže.

VIJESTI IZ OSRH

ČLANOVI VDZ-a U POSJE-TU ODBORU ZA OBRA-NU HRVATSKOG SABORA

U sklopu godišnjeg programa aktivnosti trinaest pripadnika Vojno-diplomatskog zbora akreditiranih u Republici Hrvatskoj posjetilo je 23. svibnja Odbor za obranu Hrvatskog sabora gdje su ih primili predsjednik Odbora za obranu Tomislav Ivić te članovi Odbora Zvonko Milas, Sandra Petrović Jaković i Dunja Špoljar. Tomislav Ivić upoznao je goste s djelokrugom rada Odbora posebno ističući suglasje koje prilikom donošenja ključnih odluka na sjednicama Odbora vlada između oporbe i pozicije što smatra bitnim zbog važnosti tema o kojima Odbor odlučuje. Predsjednik Odbora informirao je nazočne o skorašnjoj raspravi koja će se u Hrvatskome saboru održati o dva nova zakona o obrani Republike Hrvatske i službi u Oružanim snagama te potvrdio kako će Hrvatska u budućnosti biti odgovorna zemlja članica EU-a kao što je i do sada sve preuzete obveze odgovorno izvršavala i u sklopu NATO snaga. Tomislav Ivić zaključno je pojavio ovakav oblik susreta s mogućnošću razmjene mišljenja i iskustava istaknuvši kako svim pripadnicima Vojno-diplomatskog zbora Odbor za obranu stoji na raspolaganju.

R. HORVAT

Razmjena iskustava o medicinskom prevoženju u 91. zb HRZ i PZO

U 91. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a u vojarni "Lučko" 23. je svibnja započela trodnevna aktivnost o zračnom medicinskom prevoženju "Aeromedical Evacuation", a u suradnji s timom pripadnika Nacionalne garde Minnesota predvođenim pukovnikom Sue Behrens i dočasnicima časnicičkim namjesnikom Danom Cisar i stožernim narednikom Seanom Mitricska. Riječ je o aktivnosti tijekom koje hrvatska i američka strana predavanjima i prezentacijama međusobno razmjenjuju iskustva iz područja zračnog medicinskog prevoženja. Teme su bile iz područja izbora i klasifikacije dokumenta za zračne medicinske evakuacije, postupcima medicinskih posada i uporabi medicinske opreme, zapovijedanju i nadzoru zračne medicinske evakuacije i sl. Prvog dana sudionicima se obratio zapovjednik Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb, pukovnik Michael Križanec, koji je američkom timu kratko predstavio povijest i zadaće koje se u Eskadrili provode. Američka pukovnica Behrens izjavila je da je ova aktivnost dragocjena upravo zbog međusobne razmjene iskustava o procesima i postupcima zračne medicinske evakuacije. Također je naglasila kako će interakcija s pripadnicima Hrvatske vojske omogućiti podizanje razine znanja i povećati razumijevanje međusobnih sposobnosti. Drugi je dan izvedena vježba "AEROMEDEVAC 2013" čija je tema bila medicinska evakuacija zračnim putem. Cilj vježbe je bio upoznati sudionike aktivnosti s postupcima za vrijeme izvođenja medicinske evakuacije zračnim putem u ratnom okruženju. U vježbi su sudjelovali posada i helikopter Mi-171Sh Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb, pripadnici medicinskog tima Zapovjedne satnije 91. zrakoplovne baze iz vojarne "Lučko" i pripadnici paramedic (borbeni spasinci) tima Bojne za specijalna djelovanja. Uz pripadnike HRZ-a i PZO-a u ovoj su aktivnosti sudjelovali i pripadnici Bojne za specijalna djelovanja te Vojnog zdravstvenog središta.

OJI

Tečaj za stožerne časnike za naučene lekcije OSRH po NATO programu

U Domu HRM-a u Splitu od 6. do 10. svibnja održan je peti po redu tečaj za stožerne časnike za naučene lekcije OSRH po NATO programu, koji je ovaj put bio otvoren i za polaznike iz NATO-a i zemalja članica Partnerstva za mir.

Svrha tečaja bila je obučiti i osposobiti polaznike tečaja za obavljanje poslova i dužnosti časnika za naučene lekcije u nacionalnim granskim i/ili združenim zapovjedništvinama i/ili zapovjedništvinama operacije pod vođenjem Saveza. Nositelj planiranja i provedbe tečaja bila je Uprava za operativne poslove i obuku GS OSRH, a direktor tečaja brigadir Zvonko Brigljević iz UzOPiO GS OSRH.

Na tečaju je sudjelovalo 25 polaznika iz svih grana i ustrojbenih cjelina OSRH i četvero stranaca – tri pripadnika njemačkih OS i jedna pripadnica slovačkih OS. Svim polaznicima je na završetku tečaja uručen NATO certifikat o završenom tečaju za stožerne časnike za naučene lekcije. Na tečaju su osim dva člana NATO JATT (Joint Advisory and Training Team) mobilnog tima iz NATO Središta za združenu raščlambu i naučene lekcije (JALLC) u Lisabonu, Portugal (Andrew Eden, UK i pukovnica Ana Hajdić, HRV) aktivno sudjelovali i instruktori-predavači iz OSRH (pukovnik Krešimir Lokas, ZOS

Proces ili program naučenih lekcija je element upravljanja znanjem i upravljanja promjena-a služi zapovjednicima i drugim čelnicima ustrojbenih cjelina kao temeljni alat za provedbu kontinuiranog poboljšanja u svakom području njihove odgovornosti, te je nezaobilazni čimbenik poboljšanja kvalitete svih procesa, bilo reaktivnom primjenom po vlastitom iskustvu, bilo proaktivnom primjenom - temeljem već stečenog iskustva drugih koje je prethodno razmijenjeno unutar sastavnica/organizacija/saveza.

GS OS RH, poručnik bojnog broda Željko Doko, Z HRM, natporučnik Željko Franjo Letonia, HKoV) koji su kao instruktori sudjelovali i na prethodnim sličnim tečajevima te stekli dodatnu praksu kao obučavatelji u području sposobnosti naučenih lekcija.

Dosad je, uključujući i ovogodišnji, održano pet tečajeva za stožerne časnike za naučene lekcije u RH, svi u organizaciji UzOPiO GS OSRH, a na kojima je bilo oko 100 polaznika iz svih grana i poslobi OSRH, te uprava GS OSRH, čime je stvorena baza znanja i osoblja za kvalitetnu implementaciju programa naučenih lekcija po cijeloj strukturi OS. Također je od 2009. do 2013. uz potporu ACT i JALLC-a osposobljen i tim obučavatelja iz OSRH za područje primjene programa naučenih lekcija. Održani tečaj se nakon prezentacija o izgradnji sposobnosti naučenih lekcija i rezultatima primjene procesa naučenih lekcija, koje su održali časnici OSRH i sudionici iz drugih zemalja članica NATO trećeg dana tečaja, pokazao i kao dobar i koristan primjer razmjene iskustava u kontekstu naučenih lekcija.

Z.BRIGLJEVIĆ

Završna vježba Tečaja za vojne promatrače UN-a

Na vojnom poligonu "Gakovo" 23. je svibnja održana završna vježba Tečaja za vojne promatrače UN-a. Riječ je o certificiranom UN tečaju za vojne promatrače koji se u Hrvatskoj provodi već 10 godina, kojim se časnici obučavaju za dužnosti vojnog promatrača u UN vođenim misijama. Nastavni plan tretjedne obuke obuhvatio je temeljne vještine vojnih promatrača, pojmove nužne za razumijevanje konteksta suvremenih mirovnih operacija, radiokomunikaciju, komuniciranje s medijima, te specifične vještine, kao što su analiza kratera, provedba nadzora naoružanja ili razoružanje. Uključena je i terenska obuka koja je na realističan način stvorila okruženje zamišljene misije. Većina odigranih incidenta temelji se na stvarnim događajima iz misija. Tečaj je provelo Obučno središte za međunarodne vojne operacije, a uspješno ga je završilo sedamnaest polaznika. Voditelj je bio satnik Davor Popović, a ove je godine gost instruktor bio satnik Evangelos Charisopoulos, pripadnik grčkog središta za obuku MVO (MP-SOTC – Multinational Peace Support Operations Training Centre). Potporu tečaju pružili su i pripadnici Inženjerijske pukovnije, Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, Pukovnije veze i Satnije specijalne vojne policije.

OJI

Najuspješnija sezona u povijesti

Finalnom je utakmicom 9. svibnja završena 5. sezona najmasovnije i najkvalitetnije amaterske košarkaške lige KOALE u Hrvatskoj u koju je sudjelovalo 20 momčadi s oko 400 igrača. U završnoj utakmici sučelili su se stari znanci, MORH i prošlogodišnji prvak ZRI82. MORH je pobjedom na impresivan način zaključio sezonu i postao prvak KOALE i vratio naslov koji mu je prošle godine košem u posljednjim sekundama utakmice odnio upravo ZRI82. Najbolji u ovoj sezoni priznanja su primili iz ruku legende hrvatske košarke Andre Knege. Bitno je napomenuti i da su Morhovci spojili kvalitetnu igru i sportsko ponašanje, osvojivši ovosezonski Trofej Fair Play. Potom su na najvećem veteranskom turniru Old Starsu Crikvenici, momčadi MORH-a osvojili prvo mjesto u kategoriji 35+ i drugo mjesto u kategoriji 45+. Natjecanje je neslužbeno otvoreno prvenstvo Hrvatske za veterane, koje okuplja najbolje momčadi u regiji. Momčad MORH-a prikazala je vrlo visoku razinu košarkaške igre na kojoj bi joj mogle pozavidjeti mnoge momčadi naše A2 i B lige. Pobjijedene su sve najjače veteranske momčadi u regiji: zadarski Pet Bunara, Mostar, Split i zagrebački Atlantic, i to na iznimno uvjerljiv način. Agresivna obrana sa svih pet igrača, brza transicija u napad i brzi protok lopte bila su oružja kojima se njedna momčad nije mogla ozbiljnije suprotstaviti. Ova je sezona najuspješnija u povijesti momčadi MORH-a koja je nastala 1999. Ostvareno je 27 pobjeda uz samo jedan poraz i osvojena su prva mjesta na turnirima Kranjska gora, Zadar, Crikvenica i u ligi KOALA.

D.VLAHOVIĆ

12. PRVENSTVO OSRH U ORIJENTACIJSKOM TRČANJU

U vojarni "Bilogora" u Bjelovaru 22. i 23. svibnja u organizaciji Topničko-raketne pukovnije održano je 12. prvenstvo OSRH u orijentacijskom trčanju. Na stazi Mišulinovac na kojoj se inače održavaju i civilna natjecanja u ovom iznimno zanimljivom i zahtjevnom sportu snage je odmjerilo 54 natjecateljica i natjecatelja. Dobar odaziv djetatnika iz 14 ustrojbenih cjelina OSRH rezultirao je prijavom čak 9 ekipa u borbi za ekipni plasman. Odlična organizacija natjecanja, a uz pomoć Orijentacijskog kluba Bjelovar zahtjevno postavljena staza bila je pravi izazov i za iskusnije natjecatelje.

Nekoliko se godina nisu održala natjecanja u Orijentacijskom trčanju pa se sa zadovoljstvom može ustvrditi da se jedna od temeljnih vojnih disciplina vraća u sustav natjecanja u OSRH. Odjel za kineziologiju u Središnjici za upravljanje osobljem, te Zapovjedništvo za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" koji su bili u potpori ovog natjecanja već su najavili početak priprema za 13. prvenstvo u orijentacijskom trčanju.

NAJBOLJE REZULTATE U KATEGORIJI ŽENA OSTVARILE SU:

1. mjesto - pukovnica Neda Punek-Gobec, GS OSRH
2. mjesto - narednica Valentina Županić, Pukovnija veze

NAJBOLJI U POJEDINAČNOJ KATEGORIJI MUŠKARACA SU:

1. mjesto - desetnik Silvio Šafran, VOB HKoV
2. mjesto - bojnik Eduard Perković, HRZ i PZO
3. mjesto - natporučnik Damir Miljković, BSD

NAJBOLJE EKIPE:

1. mjesto - HVU "Petar Zrinski"
2. mjesto - BSD
3. mjesto - VOB HKoV

Na svečanosti zatvaranja natjecanja uz izaslanika načelnika GS OSRH brigadira Blaža Beretina bili su i načelnik Odjela za kineziologiju pukovnik Dinko Tandara, zapovjednik BSD-a pukovnik Dražen Ressler, predstavnici Orijentacijskog kluba Bjelovar i domaćin natjecanja zapovjednik TRP pukovnik Miodrag Hokman. Izaslanik načelnika GS OSRH, zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" brigadir Blaž Beretin pozdravio je sve natjecateljice i natjecatelje te uputio poruke potpore djetatnicima koji su sudjelovali na ovom natjecanju, da prenesu pozitivna iskustva s ovog natjecanja i promoviraju ovu nadasve sportsku disciplinu.

OJI

NATO NOVOSTI

NATO SPREMAN POMOĆI NAPRETOKU LIBIJE

NATO je ponosan na svoju ulogu u zaštiti libijskih građana, kao i na ispunjavanje povijesnog mandata koji je Savezu povjerilo Vijeće sigurnosti i UN-a. Rekao je to glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen libijskom predsjedniku Vlade Aliu Zeidanu, koji je prošloga tjedna posjetio sjedište NATO-a. Prvi čovjek Saveza naglasio je NATO-ovu stručnost u reformi sigurnosnog i obrambenog sektora, osobito kada je riječ o institucionalnom obrazovanju i ospozobljavanju. "Spremni smo pomoći libijskoj Vladi u tim područjima i ondje gdje možemo pridonijeti napretku", rekao je glavni tajnik dodajući kako je uvjeren da se odnos između te zemlje i Saveza može razviti u smjeru koji će pomoći u izgradnji nove Libije, kao sigurne zemlje. Na sastanku je također

rečeno i kako je NATO spremjan razvijati političke odnose s Libijom, a istaknuto je i kako su saveznici na lanjskom samitu u Chicagu pozvali Libiju da postane njihov partner u Mediteranskom dijalogu, te da taj poziv i dalje vrijedi. Prema riječima glavnog tajnika Libija je mnogo postigla od početka NATO-ove operacije u toj zemlji, a prošla je i vrlo dalek put nakon više od 40 godina diktature. "Putovanje iz diktature do oslobodenja i demokracije je teško. Potrebno je puno vremena i truda, no Libija je već sad prešla neke ključne prekretnice", rekao je. Istaknuto je i kako je važno da nova Libija nastavi put prema mirnoj, sigurnoj idemokratskoj budućnosti. "Spremni smo raditi s vama i vašom vladom kako bismo takvu budućnost i osigurali", rekao je Rasmussen.

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen prošloga je tjedna na Sveučilištu u Bukureštu primio počasni doktorat za svoj rad za vrijeme obavljanja dužnosti danskog premijera, doprinosa u Savezu i Europi. Tom je prigodom Rasmussen održao i govor u kojem je istaknuto kako je zahvalan na priznanju baš tog Sveučilišta, a koje je ne samo najveće, već i najprestižnije sveučilište u Rumunjskoj. Na-

glasio je kako to sveučilište ima dugu povijest u borbi za slobodu, podsjetivši na studentske prosvjede iz 1950., kao i one antikomunističke prosvjede iz 1989. koji su doveli do pada tog režima. "Ta je nova demokratska Rumunska postala NATO saveznica 2004., a samo četiri godine poslije dogovoren je i priključenje novih država. Danas NATO ima 28 zemalja članica, a naša su vrata otvorena i za nove

ZAŠTO VRATA SA

europске države koje žele kroz njih proći", rekao je glavni tajnik. Podsetio je i na uspjehe koje je Savez učinio za sigurniju Europu. "Prije svega proširili smo zonu sigurnosti i stabilnosti diljem našeg kontinenta. Mnoge zemlje koje su željele članstvo u Savezu, motivirali smo ih i na reforme, kao i izgradnju te jačanje demokratskih institucija. Motivirali smo ih i na modernizaciju vojske, no i na borbu protiv kriminala, korupcije te jačanje vladavine prava i neovisnosti pravosuđa", rekao je Rasmussen u svom govoru. Naglasio je i kako je Savez učinio i puno više od toga što je države motivirao na unutarnje reforme, jer ih je i ohrabrio da riješe sporove sa svojim susjedima. "Sigurnost i stabilnost koju donosi članstvo pridonijela je i gospodarskom napretku. Članstvo je pomoglo i Rumunjskoj da postane jedna od najbrže rastućih ekonomija u Europi, prije no što nas je sve 2009. pogodila globalna ekonomska kriza", rekao je Rasmussen dodajući kako ni ta kriza neće trajati zauvijek te da će se Europa iz nje izvući. Istaknuo je i kako je članstvo u Savezu, ali i Europskoj uniji, pridonjelo otvaranju društva i novih mogućnosti. "Danas možete studirati gdje god poželite. Imate pristup vijestima i informacijama iz cijelog svijeta. Možete raditi i živjeti u inozemstvu", rekao je studentima podsjetivši kako je na istom sveučilištu, i to u vrijeme komunizma, studirala i njegova

Anita KONČAR, foto NATO

VOJNA SURADNJA S PAKISTANOM

General Knud Bartels, čelnik Vojnog odbora, prošloga je tjedna boravio u službenom posjetu Pakistanu. Cilj je bio ojačati vojnu suradnju između Saveza i te zemlje, kao i pridonijeti priznavanju pakistanske važne uloge u toj regiji. "Pakistan je važna zemlja u regiji o kojoj ovisi i buduća stabilnost Afganistana", rekao je general Bartels.

SAVEZA OSTAJU OTVORENA

današnja glasnogovornica Oana Lungescu, a koja danas, zajedno s drugim Rumunjima, ima važnu ulogu u Savezu. Rasmussen je zaključio i kako je NATO-ova politika otvorenih vrata mnogima pomogla poboljšati kvalitetu života. Govoreći o važnosti Saveza podsjetio je i kako je Zapadni Balkan strateški važna regija za NATO. "Albanija, Hrvatska i Slovenija već jesu članice Saveza, dok Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Makedonija znaju da su i za njih naša vrata otvorena, no kada ispune sve uvjete. Bosna i Hercegovina mora pokazati da može u potpunosti funkcionirati kao država, a Makedonija će dobiti pozivnicu čim se riješi spor oko imena", rekao je glavni tajnik. Što se pak Crne Gore tiče, rekao je kako su toj zemlji još uvjek potrebne reforme i to u sigurnosnom i obrambenom sektoru.

HRVATSKI VOJNI SAVJETNIČKI TIM POMAŽE AFGANISTANSKIM KOLEGAMA

Početkom svibnja dio pripadnika 2. hrvatskog vojnog savjetničkog tima za razinu pješačke bojne (INF MAT) u sastavu 4 časnika i 2 dočasnika boravio je u CFC-u (Consolidated Fielding Center), Središtu za temeljnu i specijalističku obuku novih postrojbi Afganistanske narodne vojske u blizini Kabula.

Pripadnici 21. HRVCON-a bili su uključeni u proces ocjenjivanja na završnoj vježbi 6. bojne 3. brigade 209. korpusa ANA-e. Navedena bojna nakon uspješnog završetka obuke u CFC-u raspoređena je u kamp Shaheen u blizini Mazar-e-Sharifa. Savjetovanje stožera 6. bojne bilo je usredotočeno na proces donošenja vojnog odlučivanja, planiranja i provedbe obuke, vrednovanja i prosudbu obučenosti postrojbi te planiranje i vođenje operacija koristeći se taktičkim operativnim središtem i zapovjednim mjestom pješačke bojne. Konačni cilj savjetničkog tima bio je da bojna postigne potpunu operativnu samostalnost u planiranju i vođenju operacija na području Afganistana. Nastavak je to dugogodišnje zadatke koja se prije provodila kao mentoriranje, a sada je prešla u fazu savjetovanja na razini pješačke bojne ANA-e.

OJI

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

OPERATIVNOST PRVE INDIJSKE NUKLEARNE PODMORNICE

Najviši dužnosnik indijske Organizacije za istraživanje i razvoj vojne tehnologije (DRDO), dr V.K. Saraswat objavio je da će nuklearni reaktor ugrađen na podmornicu INS Arihant biti uskoro u potpunosti spreman za operativnu uporabu. Podmornica na nuklearni pogon naoružana nuklearnim projektilima izgrađena je gotovo u potpunosti na navozu indijskog vojnog brodogradilišta Shipbuilding Centre (SBC) u državi Visakhapatnam. Nastala je kao rezultat znanja i vještina indijskih brodograđevnih, kao i drugih stručnjaka. Ispitivanja brodskih i ostalih sustava na doku odvijaju se sukladno propisanim procedurama posljednje tri godine. Elektronički i preostali brodski sustavi su domaće proizvodnje te su razvijeni u laboratorijima DRDO-a dok je nuklearni reaktor proizведен uz manju pomoć Rusije. Jednako tako druga podmornica spomenute klase nalazi se u fazi gradnje a početak njezine pokusne plovidbe očekuje se do 2015. Dotad bi indijska mornarica imala operativne dvije podmornice na nuklearni pogon, INS Arihant te drugu, rusku klase Akula II koja će biti preimenovana u INS Chakra. Ona je unajmljena od Rusije na 10 godina. Uvođenje podmornice INS Arihant u operativnu službu indijske ratne mornarice, dopunit će ključnu kariku u indijskoj nuklearnoj trijadi – sposobnosti paljbe nuklearnog naoružanja s kopna, zraka i mora. Za sada, samo SAD, Rusija, Francuska, Kina i Ujedinjeno Kraljevstvo imaju sposobnost lansiranja balističkih projektila s podmornica.

M. PTIĆ GRŽELJ

INS ARIHANT

- Duljina** je 111, širina 15, a gaz 11 metara
- Posadu** će činiti 95 – 100 mornara i časnika
- Doprav** podmornice je službeno neograničen, no zbog ponovne dopune plovila hranom, zapravo i nije
- Procijenjena operativna dubina ronjenja** iznosi 300 m
- Temeljno naoružanje** sastoji se od šest torpednih cijevi kalibra 533 mm, 12 projektila tipa Sagarika ili četiri tipa K-4

Kineska brodograđevna kompanija Shanghai Shipbuilding Co. uskoro će okončati gradnju triju razarača Type 052D. Pokusne će se plovidbe izvršiti u idućim mjesecima, objavile su kineske novinske agencije. Razarači Type 052D rabe radarski sustav sličan Aegisovu sustavu, novi vertikalni lansirni sustav pogonjen je turbinskim motorima te sadrži značajku smanjene radarske zamjetljivosti. Plovila Type 052D temelje se na platformi prethod-

nika Type 052C a smatraju se novom klasom višenamjenskih razarača naoružanih navođenim projektilima. Vojni analitičari smatraju kako spomenuti razarači imaju slične taktičko-tehničke karakteristike kao razarači klase Arleigh Burke američke ratne mornarice. Temeljno naoružanje razarača Type 052D sastoји se od glavnog pramčanog topa kalibra 130 mm, novog 64-ci jevnog vertikalnog lansirnog sustava namijenjenog projektilima zemlja-

NASTAVAK NORVEŠKOG PROJE

Južnokorejska brodograđevna kompanija Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering (DSME) odabrana je za najpovoljnijeg ponuđača na natječaju za norveški ponovno pokrenuti program nabave jednog logističkog broda

za potporu mornaričkim operacijama (Logistics and Support Vessel – LSV). Ujedno je započela razgovore s norveškom organizacijom za vojnu logistiku (Norwegian Defence Logistics Organisation – NDLO). Uz navedenu

GRADNJA TRIJU KINESKIH RAZARAČA TYPE 052D

zrak, krstarećim projektima, protubrodskim kao i protupodmorničkim projektima te novog AESA (Active Electronically Scanned Array) radarskog sustava. Vanjski izgled kao i osnovne brodograđevne karakteristike slične su onima razarača Type 052C, duljine 155 m, širine 17, gaza 6,5 m te maksimalne istisnine 7300 t. CODOG propulzijskom konfiguracijom postizat će najveću brzinu od 30 čv a posadu će činiti 280 članova. Osnovna promjena

vizure nadgrađa očituje se u prednjoj strani nadgrađa koja ima veći kut nagiba omogućavajući pri tome značajniju karakteristiku smanjene radarske zamjetljivosti te pomak helikopterskog hangara prema sredini broda. Uz navedeno, nova klasa razarača također posjeduje krmenu helikoptersku sletu točku. Prema tvrdnjama kineskih vojnih analitičara nova će klasa razarača biti temelj kineske flote.

M. PTIĆ GRŽELJ

KTA BRODA ZA POTPORU

kompaniju, preostala tri ponuđača koja su se natjecala u drugome krugu bile su tvrtke Hyundai Heavy Industries (HHI), Bergen Group te P&S Werften. Za Project 2513 osigurana su finansijska sredstava u visini 225 milijuna američkih dolara. Izvorni prijedlog programa obuhvaćao je nabavu višenamjenskog plovila koji bi imao mogućnost ukrcanja i iskrcaja vozila na kotačima, tzv. roll-on/roll-off teretni brod, nadalje load-on/load off (lo-lo) sposobnosti, ujedno bi služio kao flotno plovilo za nadopunu gorivom i provijantom na moru te bio potpora zrakoplovstvu kao i bolnička potpora. Preostale značajke koje bi novo plovilo trebalo posjedovati jesu dvije dvostrukе stanice za nadopunu gorivom na moru, bolnički odjel kao i

odjel za hitne medicinske slučajeve i svu potrebnu opremu, load-on/load off (lo-lo) sposobnosti za ukrcane brodice, kontejnere i drugi teret, sletnu palubu i hangar za najmanje jedan NH90 helikopter te ro-ro (roll-on/roll-off) palubu koja bi omogućila smještaj lakih vozila sveukupne duljine 450 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

Objektivna korisna nosivost
sveukupnih tekućih tvari iznosila bi oko 6000 t: 5650 t F75/76 goriva, 200 t F44 goriva za letjelice, 35 t lubrikanata te 105 t svježe vode. Ukupna spremna namijenjena kružnim tvarima iznosila bi oko 900 t te bi bio osiguran smještaj za 25 TEU kontejnera.

Talijanska grupacija za proizvodnju vojne opreme Finmeccanica blizu je dovršetka projekta povezivanja osam svojih centara za simulaciju. To će otvoriti mogućnost integracije simulacijskih vježbi koje uključuju vozila, helikoptere, besposadne letjelice i druge platforme. Prema projektu nazvanom SimLabs, tvrtka za proizvodnju vozila Oto Melara, proizvođač zrakoplova Alenia Aermacchi, tvrtka za svemirske projekte Telespazio, tvrtka za elektroniku Selex ES te tvrtka za proizvodnju raketa MBDA Italy umrežit će svoje simulatore diljem zemlje. Do kraja godine u projekt bi trebali ući još i simulatori proizvođača helikoptera AgustaWestland. Projektom će se upravljati iz Selexa ES u Genovi, a cijela će mreža simulatora biti integrirana u NATO-ov Centar izvrsnosti za simulaciju u Rimu. Cilj SimLabsa je predstaviti koncept zajedničkog interoperabilnog okruženja za obuku koji će pružiti jedinstvenu platformu za edukaciju, specijalizaciju te pripremu osoblja.

P. KOSTANJŠAK

DOSTAVA DRUGOG OPHODNOG BRODA KLASE FALAJ 2

U talijanskom brodogradilištu Muggiano brodograđevnog koncerna Fincantieri održana je svečanost primopredaje drugog od dva naručena obalna ophodna broda klase Falaj 2 smanjene radarske zamjetljivosti imena Salahah (P 252). Plovila su naručena početkom 2010. te su namijenjena ratnoj mornarici Ujedinjenih Arapskih Emirata. Ugovor o gradnji uključuje opciju gradnje dodatna dva broda i prijenos tehnologije na lokalno brodogradilište. Prvi brod u klasi Ghantut (P 251) službeno je dostavljen u siječnju ove godine zajedno s najnovijom korvetom klase Abu Dhabi.

Obalni ophodni brodovi klase Flaja 2 temelje se na platformi brodova klase Dicotti u uporabi talijanske Obalne straže. Brodovi su također opremljeni jednim brzim gumenjakom s tvrdim dnom. Trup će imati smanjenu radarsku i toplinsku zamjetljivost. Visokofleksibilno i svestrano plovilo moći će obavljati različite zadaće: od operacija ophodnje i nadzora do samoobbrane u slučaju prijetnji iz zraka i ili mora odnosno kopna u domaćim i međunarodnim operacijama, dok istodobno omogućava visoke standarde smještaja kao i sigurnosti.

M. PTIĆ GRŽELJ

FINMECCANICA DOVRŠAVA PROJEKT SIMLABS

HURKUS SPREMAN ZA PRVI LET

Turski proizvođač zrakoplovne tehnike tvrtka Turkish Aerospace Industries (TAI) objavio je da je prvi prototip školskog aviona Hürkus završio seriju zemaljskih testiranja pa je spreman za prvi probni let koji bi trebao biti obavljen tijekom lipnja 2013. Hürkus je prvi turski školski avion, koji donekle slijedi dizajn i iskustva u stvaranju južnokorejskog

školskog aviona KAI KT-1, koji se po licenciji proizvodi i u turskom TAI-u. Novi turski školski avion dobio je ime po Vecihu Hürkušu, pioniru turskog zrakoplovstva koji je sagradio prvi turski avion i prvom turskom vojnom pilotu koji ostvario zračnu pobjedu, oborivši ruski avion tijekom I. svjetskog rata. TAI je započeo rad na Hürkusu tijekom 2006.,

za što je dosad utrošeno oko 150 milijuna američkih dolara, a u srpnju 2012. je prvi put službeno predstavljen svjetskoj javnosti. Dosad su proizvedena četiri prototipa, dva koja su namijenjena isključivo za statična zemaljska testiranja, a dva za letna testiranja. U dogovoru s turskim ministarstvom obrane, TAI je krenuo u razvoj tri inačice aviona.

-Pogonski blok na Hürkusu čini turboeljni motor Pratt & Whitney Canada PT6A-68T, jakosti 1600 KS, koji pogoni petokraku Hartzell HC-B5MA-3 elisu

-Maksimalna brzina koju Hürkus može postići je 574 km/h, manevre u zraku može izvoditi uz opterećenja od +7/-3,5g, maksimalni dolet je 1478 km, dok maksimalni vrhunac leta iznosi 10 000 m.

-U pilotsku kabину tandem konfiguracije ugrađuju se Martin-Baker Mk T-16 N katapultirajuća sjedala.

-Borbena inačica trebala bi na svojih šest podvjesnih točaka nositi do 1500 kg naoružanja u raznim kombinacijama, a bit će opremljena i s FLIR (Forward looking Infrared) senzorskom turelom.

ČILE NARUČIO BESPOSADNE SPYLITE LETJELICE

Čileansko ministarstvo obrane objavilo je pobjednika na natječaju za mini taktički besposadni sustav. To je tvrtka BlueBird Aero Systems, odnosno njihova letjelica SpyLite. Čile zasad ne navodi koliko je letjelica ukupno naručeno, nego da je ovaj odabir nadopuna kupnji znatno većeg i sposobnijeg MALE (Medium Altitude Long Endurance) besposadnog sustava Hermes 900, koji su tijekom 2011. također naručili od Izraela. Izraelska se vojska više godina uspješno koristi SkyLite sustav, gdje je dosad ostvareno više tisuća sati naleta u raznim zadaća izviđanja i nadzora iz zraka.

SpyLite je namijenjen za obavljanje ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance) zadaća za što je opremljen žirostabiliziranim turelom koju proizvodi tvrtka Controp, a u nju su ugrađene infracrvene i dnevne kamere. Težina same letjelice iznosi 9 kg, dok "korisni" teret teži 1,3 kg. Predstavnici tvrtke BlueBird Aero Systems navode kako je velika prednost SpyLitea u odnosu na većinu letjelica te kategorije njegova visoka operativna iskoristivost i u lošim meteouvjjetima, jakom vjetru, kiši i naoblaci, što je inače velika slabost minibesposadnih sustava.

I. SKENDEROVIC

Hurkus-A je namijenjen za civilno komercijalno tržište, Hurkus-B za obuku vojnih pilota dok se Hurkus-C razvija kao laki borbeni avion za potporu kopnenim postrojbama djelujući ujedno i kao pratinja borbenim helikopterima.

I. SKENDEROVIC

Minitaktički besposadni sustav SpyLite je pogonjen elektromotorom koji omogućava operativni dolet od 50 km, uz određene preinake na maksimalnih 80 km, te autonomiju boravka u zraku do četiri sata, dok maksimalni vruhunac leta iznosi 10 000 m. Cjelokupni sustav, ukupne težine od 20 kg, koji čini jedna letjelica i jedan zemaljski upravljački terminal opslužuju dva vojnika. Za lansiranje se koristi lakošklopivi prijenosni katapult, dok za slijetanje može služiti padobran koji nosi sama letjelica ili zračni jastuk koji se postavlja na zemlju.

ZAPOČELA UPORABA XM1156 U AFGANISTANU

Tijekom travnja 15. topnička pukovnija Američke vojske, koja je u Afganistanu razmještena na području ISAF Regionalnog zapovjedništva Istok, započela je s uvođenjem u operativnu uporabu modificiranih topničkih projektila. Riječ je o XM1156 PGK (Precision Guidance Kit) setu, odnosno o modifikaciji upaljača na trenutačno fugasnoj HE (High Explosive) granati čime se prije svega postiže veća preciznost topničkih udara po zemaljskim ciljevima a 15. topnička pukovnija je prva postojba Američkih oružanih snaga koja je započela s uporabom XM1156 PGK u operativnim uvjetima. Njegova uporaba prepostavlja modifikaciju topničkih projektila kalibra 155 mm. To se ovoga trenutka odnosi na projektile M795 (High Explosive) i M549/A1 (Rocket Assisted Projectile), odnosno na kompatibilnost sa samovoznim topničkim sustavima M109A6 Paladin i M777A2. Postojeći upaljač se mijenja s novim, u koji je integriran GPS/INS sustav navođenja te male upravljačke površine (kanardi). Nakon ispaljenja projektila GPS modul prati vrijeme provedeno i poziciju

projektila tijekom leta, dok INS sustav koristeći se malim kanardima kontinuirano korigira balistički trajektorij leta granate. Time se postiže veća preciznost pogodaka, posebice na većim udaljenostima (do 30 km), kada je CEP (Circular Error Probability - vjerojatnost kružne pogreške) manji od 50 m. Takva preciznost pogodaka dosad se primjerice mogla postići s nemodificiranim topničkim projektilima, pri napadima na ciljeve koji su udaljeni u rasponu od 5 do 10 km. Uz veću preciznost dodatni cilj je smanjenje neželjenih kolateralnih ljudskih gubitaka i materijalne štete, te postizanje željenog učinka uz upotrebu manjeg broja topničkih projektila.

I. SKENDEROVIC

Sama integracija XM1156 PGK podsjeća na JDAM (Joint Direct Attack Munition) modifikaciju aviobombi, gdje je sličan modifikacijski set postavljen na repu bombe, odnosno na financijski prihvatljivu nadogradnju postojećeg arsenala uz postizanje boljih operativnih rezultata.

OPHODNI BRODOVI ZA BAHAME

Nakon šest godina od početka programa nabave potrebnih plovila, Vlada karipske države Bahama potpisala je uime bahamskih Kraljevskih oružanih snaga pismo namjere za nabavu flote od devet plovila te izgradnju mornaričke baze s nizozemskim brodograđevnim konzorcijem Damen Shipyards Group.

Flota plovila uključuje ro-ro desantni brod tipa Stan Lander 5612 koji će biti opremljen bočnom dizalicom kapaciteta 25 t i demontabilnom opremom za pomoći u katastrofama. Bit će dobavljeni specijalizirani kontejneri koji će osigurati hitnu i medicinsku pomoći, desaliniziranu vodu te sanitarnu opremu koji se u funkciju postavljaju u vrlo kratkom vremenu u slučaju prirodnih katastrofa. Nadalje uz desantni brod bit će dobavljeni četiri ophodna broda tipa Stan Patrol 4207 i četiri tipa Stan Patrol 3007. Pismo namjere uključuje i srednjoljubotnu modernizaciju odobalnih ophodnih brodova klase Bahamas koji su usli u operativnu službu 1999. Modernizacija će se provesti u jednom od domaćih brodogradilišta pod nadzorom stručnjaka tvrtke Damen pa će prodlužiti operativni vijek plovila za nekoliko godina. Također

pismom namjere je obuhvaćen još uvijek nedefinirani broj drugih manjih plovila te modernizacija i izgradnja triju baza na Bahamima koji će moći primati nove ophodne brodove. Upravo je za ovaj projekt konzorcij Damen Shipyards Group sklopio partnerstvo s jednom od najvećih kompanija za iskope, Van Oord kako bi pružila cjelokupan paket u najkraćem mogućem vremenu pri čemu je početak radova najavljen za prvi dio 2014. Nadalje pričuvni dijelovi i obuka posade kao i tehničkog osoblja sastavni je dio paketa pri čemu je veliki naglasak na prijenosu vještina. Objavljeno je kako će veći dio građevinskih radova biti podugovoren s lokalnim tvrtkama čime će se osigurati radna mjesta za domaće stanovništvo.

M. PTIĆ GRŽELJ

U odnosu na prethodna desetljeća potražnja borbenih zrakoplova danas je znatno slabija i pauze između narudžbi su velike. Klasično tržište je smanjeno ili se ponegdje u potpunosti ugasilo. Novi razvojni programi su prorijedeni zbog smanjenja narudžbi. Sve je to posljedica novih vjetrova u globalnoj sigurnosti koji donose smanjenu mogućnost ratnih sukoba, ali i teške gospodarske krize u svijetu.

Primjerice Britanci su narudžbu Eurofighter-a smanjili s prvotnih 232 na 160 primjeraka, dok RAF ima operativne kapacitete za 107 zrakoplova. Uglavnom planirane nabave novih aviona često su stopirane, a pokušavaju se nadomjestiti nadogradnjom posto-

**Program razvoja
borbenog zrakoplova
koji danas privlači
najveću pozornost
jest onaj koji se odno-
si na F-35 Lightning II.
Zrakoplov se, u svim
svojim inačicama, još
uvijek nalazi u testnoj
fazi. Lockheed Martin
se nuda da će jednog
dana zamijeniti
vježni F-16**

jeće flote. To je prisililo proizvođače zrakoplova da pripreme energičniju i žešću ponudu mogućim kupcima na vojnem tržištu. Pobjeda na tom polju je jako teška jer potencijalni kupci imaju visoke zahtjeve koje žele realizirati uz što manje troškove. Mnogi od njih su uz to razvili i svoju vojnu industriju, koju žele uključiti u proizvodnju pa tako dodatno utjecati na smanjenje cijene finalnog proizvoda. U nekim su segmentima zrakoplovi izšli iz mode, iako su se pokazali iznimno korisnima u akcijama u Afganistanu, Libiji i Iraku.

NOVE POTREBE

Danas se javlja potreba za borbenim zrakoplovima veće učinkovitosti a ma-

nje cijene održavanja i opsluživanja. Razmatra se upotreba besposadnih zrakoplova ili namjenskih specijaliziranih platformi s posadom. Procjenjuje se kako bi zrakoplovi AT-6 i Super Tucano mogli biti korisna zamjena postojećim mlažnjacima čija je upotreba i održavanje višestruko skupljia. Postoje i zagovornici mlažnih lakih borbenih aviona kao što su T-50 Golden Eagle ili M-346 Master. Ali čak i oni koji ostaju vjerni mlažnim avionima, počinju stavljati naglasak na druga potrebna rješenja kao što je investiranje u ugradnju modernog zrak-zrak potencijala.

U međuvremenu IP (internet protocol) mreža te poboljšane mrežne sposob-

Suhojev T-50PAK FA, borbeni zrakoplov pete generacije, ruski projekt stealth tehnologije, ima popularni nadimak *nevidimka*

HRVATSKI
VOJNIK
broj 423 / 7. lipnja 2013.

31

Damir MIŠKOVIĆ

LET U NOVA VREMENA

VODEĆI SVJETSKI PROIZVOĐAČI BORBENIH ZRAKOPLOVA S NOSTALGIJOM GLEDaju u hladnoratovsko vrijeme, kada su pojedine države samostalno mogle provoditi proizvodne programe, a prodaja je bila dobra zbog slabe konkurenциje na svjetskom tržištu. Danas je situacija uvelike drugačija...

nosti postavljaju nove standarde. To pruža bolji uvid u situacijsko stanje te interoperabilnost s višenacionalnim partnerima. Link 16 MIDS (Multi Functional Information Distribution System) postaje neizbjeglan standard za sve koji žele ozbiljno sudjelovati u koaličijskim operacijama. U velikom je porastu i potreba za kategorijom pametnog naoružanja zrak-zemlja s najtraženijim zrakoplovnim preciznim navođenjem bombama za sve vremenske uvjete, što u konačnici rezultira smanjenjem kolateralne štete. Višenamjenski lovački zrakoplovi su bili popularni desetljećima, no to nije urmanjilo potrebu za pouzdanim lovčima specijalnosti zrak-zrak.

Zrakoplovi koji potkrepljuju tu teoriju suprotnosti su najčešće spominjanji Eurofighter Typhoon i Dassault Rafale. Amerika još uvijek može ponuditi široki spektar borbenih aviona koji zadovoljavaju izvozne zahtjeve.

STARI DOBRI F-16

Čudesno je da nakon gotovo 40 godina od prvog leta, Lockheed Martinov F-16 zadržava titulu najpopularnijeg američkog lovca na međunarodnom tržištu. To je iznenađujuće s obzirom na to da je zrakoplov relativno mali te ima samo jedan motor. F-16 se progresivno razvija i nadograđuje, tako da je današnji blok 50/52 na inačici F-16 C/D kao "nebo i zemlja" u odnosu na

prototip YF-16. Još je naprednija inačica blok 60 F-16 E/F Desert Falcon koji je u operativnom sastavu UAE (Ujedinjeni Arapski Emirati) te F-16IN koji je ponuđen Indiji. Doći će vrijeme kada će potražnja za F-35 Joint Strike Fighterom prisiliti Lockheed Martin da zaustavi proizvodnju F-16, ali do tada je proizvodnja i distribucija u tijeku. Nastavlja se i ponuda za novim nadogradnjama za F-16, uključujući i novi aktivni elektronički radar (AESAs). Najблиži konkurent mu je Saabov JAS 39 Gripen, koji je podjednake veličine i pokretan također jednim motorom. Kao i F-16, Gripen je u stalnom razvoju i nadogradnji, pa tako novi Gripen NG (JAS 39 E/F) ima 40% veći kapacitet spremnika goriva te AESA radar uz ostala poboljšanja. Iako je razvoj F/A-18 E/F Super Horneta kao rivala F-16 bio neuspješan unutar klase lakih lovačkih aviona, danas je veći i svestraniji borbeni avion s dva motora i većim te snažnijim AESA radarem. Osnovni razvoj Super Horneta je bio usmjeren na nosače zrakoplova, ali je osposobljen i za operacije sa zemlje što je i demonstrirao u više navrata.

VOJNA INDUSTRija

Proizvođač je ponudio i alternativnu inačicu za F-35 JSF, ali je do sada samo Australija pokazala interes za nju.

AMBICIOZNI SUPER HORNET, RAFALE I TYPHOON

U 2010. Boeing otvara International Roadmap Super Hornet pa ga nudi Indiji i Japanu u skladu s njihovim zahtjevima. Nova inačica sadrži kokpit nove generacije u stilu JSF-a, samostalni višefunkcijski displej 11x19 in, kao i prilagodljivi spremnik goriva (CFT) zapremnine 3000 lb dodatnog

goriva te spremnik naoružanja u modu nevidljivosti koji nosi: 4x AIM-120 Amraam, 2x500 lb bombe ili 4x250 lb bombe malog promjera. Spremnik naoružanja i CFT omogućavaju International Roadmap Super Hornetu da izbjegne najčešće upotrebljavane varnske nosače goriva i naoružanja čime se na minimum smanjuje mogućnost otkrivanja radarem. Super Hornet je najjači američki predstavnik ispred francuskog Dassault Rafalea i Eurofighter Typhoona koji je zajednički proizvod četiri europske nacije.

Uz mogućnosti djelovanja s nosača zrakoplova (u najmanju ruku kao Rafale M) ističe se i zrak-zemlja sposobnostima te postizanjem vrlo male krstareće brzine. Iako su oba Eurocanarda sudjelovala u operacijama u Libiji te pokazali zavidne sposobnosti, Rafale je svojom zrelošću pokazao viši stupanj iskoristivosti. RAF Typhoon je izvršavao misije zrak-zrak i zrak-zemlja, rabeći modernizirane laserski/INS/GPS navođene Paveway 2 bombe. Za usporedbu, francuski Rafale (zemaljski ili s nosača aviona) izvršava napadačke lovačko-presretačke, misije bliske potpore, precizno napadačke te izvidničke. Pritom se koristi širokim spektrom naoružanja, što uključuje AASM precizno navođeno naoružanje, Paveway laserski navođene bombe i SCALP-EG krstareće projektili, kao i RECO NG kontejner. Iako je Typhoon preuzeo rano vodstvo u izvozu, s 15 aviona naručenih od Austrije i 72 primjera od Saudijske Arabije, Dassault Rafale se ne predaje, a Indija ga uvodi

Foto: US Navy

MiG-29 SMT stavlja se u operativnu uporabu Ruškog ratnog zrakoplovstva

Dassaultov Rafale je pokazao zavidne sposobnosti i iskoristivost u operacija na Libiji

Foto: Eurofighter

Eurofighter Typhoon je zajednički proizvod četiri europske nacije

u nazuži krug za odabir novog višenamjenskog lovca. To pokazuje da između dva borbena aviona sličnih sposobnosti, Rafale ima nižu cijenu pa je izgledniji kandidat za Indiju, koja treba 126 primjera srednjeg tipa višenamjenskog borbenog zrakoplova. Detaljni pregovori su u tijeku i što se tehničkih zahtjeva tiče, stvari su gotove, jedino se još čeka politička odluka. Proizvođači Eurofighter-a nude dodatne pogodnosti za kupce (dajući zemljama kupcu mogućnosti industrijske suradnje) pa bi to u budućnosti moglo postati i nedostatak. Typhoon je također podložan američkim regulativama (ITAR - International Traffic In Arms Regulation), koje mogu ograničiti podatke koje kupac može vidjeti u ponudi, što u koničnici dodatno opterećuje i zabrinjava, jer se u nedostatku bitnih informacija teško može planirati potporu i održavanje. Dakle, zaključak je da je za Indiju, rizik i kredibilnost također na strani Rafalea. Mnogi od Typhoonovih planiranih novih sposobnosti još uvijek su nedefinirane, a AESA radar još nije u

završnoj fazi, dok je AESA inačica Rafaleova RBE2 radara već u proizvodnom procesu.

NAJSPOSOBNIJI ORAO

Boeing je u fazi istraživanja nove generacije F-15 Eaglea zasnovanog na višefunkcijskom dvosjedu F-15E Strike Eagle. Počinje s F-15K Slam Eagle za Koreju i F-15SA za Saudijsku Arabiju, za koju se očekuje da će biti naјsposobnija inačica Eaglea kada uđe u operativnu uporabu. Moderni kokpit, digitalni elektronički borbeni sustavi i potpuno novi sustav upravljanja "fly by wire" su elementi koji dolaze u paketu s modernim inačicama F-15 Eagle. Boeing je 2009. otkrio novi razvojni koncept, F-15SE Silent Eagle koji sadrži paket novih značajki čija je osnovna svrha smanjiti odraz Strike Eaglea, uključujući CWB - Conformal Weapons Bays.

ZA F-35 SU SVI ZASTARJELI

Dok nastavlja prodaju F-16 na svjetskom tržištu, Lockheed Martin vrši

Foto: Dassault

**Dva aviona F/A-18F poljeću s američkog nosača aviona.
Super Hornet je snažni američki proizvodni adut**

promociju F-35 Lighting 2, koji će biti borbeni zrakoplov pete generacije. To je zrakoplov čije stealth karakteristike, uvjerava proizvođač, sve konkurenate četvrte generacije čine zastarjelimu.

S druge strane proizvođači konkurenca pokušavaju odbaciti te stealth prednosti objašnjanjem da su učinkovite samo prvih dana rata, a potenciraju ograničene zrak-zrak mogućnosti. Nadalje proizvodnja te dostava F-35 neće biti moguća prije faze testiranja koja bi trajala do 2016/17. Čak iako sve prođe bez većih problema i potrebnih ispravki i modifikacija, ostaje problem visoke cijene. Analitičari pretpostavljaju da bi prosječna cijena JSF-a bila oko 110 milijuna dolara, a tijekom idućeg desetljeća još bi se povećala.

NOVI NATJECATELJI

Dok se vodi velika bitka između američkih i europskih proizvođača borbenih aviona, koji su na tržištu desetlje-

ćima, pojavljuju se novi natjecatelji koji pokušavaju probijati u sam vrh tog unesnog biznisa. S jedne strane počinje se buditi ruska zrakoplovna i svemirska industrija koja je bila usporena neko vrijeme nakon raspada SSSR-a. Potaknuta rastućim domaćim potrebama počinje proizvoditi nove i sposobnije inačice Su-27 i MiG-29, dok se Suhoj T-50, ruski prvi "nevidljivi", stealth lovac priprema za prve prezentacije na tržištu.

Tu je i Kina kao novi igrač koja velikim koracima grabi prema tehnološkom napretku i sposobnosti da proizvodi najmodernejše borbene zrakoplove. Poznata su dva projekta "nevidljivih" lovaca, i to u obliku Chengdu J-20 i Shenyang J-31.

Ti "novaci" bi svakako mogli otežati prodaju konkurenциje iz ostatka svijeta. Naravno da te nove ruske i kineske nevidljive lovce treba uzeti oprezno i s rezervom. Tek će se u budućnosti vidjeti koliko su kvalitetno izrađeni, jer su tu s proizvodne

strane vrlo važne pogreške koje se uklanjaju u hodu te s vremenom dovode do izrade blizu savršenstva. Ako se i savlada koncept "nevidljivosti", on sam po sebi ne daje dobar borbeni zrakoplov. U njega treba uključiti optimalnu avioniku, sustave i senzore koji zajedno čine respektabilan vojni faktor. Na kraju priče gotovo najbitnija stvar u samoj izradi kvalitetnog izvoznog proizvoda je iznati najbolji omjer između kvalitete i cijene, jer zrakoplov može biti sastavljen od najkvalitetnijih materijala s najboljim sustavima, opremljen najboljim senzorima i naoružanjem, ali ako to daje previsoku cijenu - projekt je osuđen na brojne probleme jer je malo onih koji su spremni i u mogućnosti platiti visoku cijenu takvog proizvoda. Mnogi sumnjaju da Rusija i Kina mogu parirati Americi na području stealth zrakoplova, ali i bez te kategorije mogu ponuditi svjetskom tržištu odlične svršishodne avione poput poboljšanih serija dokazanog SU-27. Do 2020. Rusi planiraju povećati broj zrakoplova i helikoptera na 2200-2500 primjeraka. To je dodatni vjetar u leđa za ruske proizvođače koji će opremati domaće snage uz postojeći izvoz više od 300 Su-27 i Su-30 Alžiru, Angoli, Kini, Eritreji, Etiopiji, Indiji, Indoneziji, Maleziji, Ugandi, Venecueli i Vijetnamu. Već je dodatno naručeno više od 50 aviona, a prema licenciji Indija izrađuje 182 Su-30MK, dok se u Kini izrađuje Shenyang J-11.

Ruska vojska očekuje dolazak 48 Su-35S te Su-30SM, uz prateću nadogradnju već postojećih Su-27SM i Su-27SM2. Nadogradnja se vrši i na drugim inačicama, pa se tako MiG-29SMT, koji je Alžir odbio preuzeti, također stavlja u operativu Ruskog ratnog zrakoplovstva. Pandan američkom F-16 je svakako ruski MiG u svim svojim inačicama. MiG-29 je postigao veliki uspjeh u trgovinskom smislu, a druga generacija MiG-29K/KUB je prodana Indiji (45 primjeraka) te ruskoj mornarici (24 primjerka).

PRIKLJUČAK RUSA I KINEZA

Zadnja inačica Su-35S je opremljena IRBIS-E pasivnim elektroničkim pretraživačkim radarom (PESA) te ima mogućnost postizanja super-krstareće brzine, što veliki Suhoj stavlja u ravnopravnu utrku s američkim lovcima. Avioni poput Su-35S i MiG-29SMT bi mogli biti puno pristupačniji od zapadnih konkurenata.

Kineski lovci tradicionalno idu korak dalje, nudeći tako avione nešto slabijih mogućnosti ali po povoljnijim cijenama. Zrakoplov poput Chengdu F-7 (kineska izvedenica MiG-21) je moderniziran po zadnjim standardima te zbog toga i dalje jako popularan u toj klasi. Chengdu JF-17 Thunder je zanimljivi pristup aviona koji nije zadnja riječ tehnike, no ima sve nužno da bi se mogao suprotstaviti modernim lovcima. Nudi jednostavnost letenja i ugrađenu opremu koji ga približavaju lovcima četvrte generacije no cijenom je znatno ispod njih.

Kina i Rusija su u igri i ozbiljna su konkurenca zapadnim proizvođačima borbenih zrakoplova, a to potkrijepljuju sve većim brojem novih, modernijih i sve skupljih programa. S obzirom na ekonomsku krizu i stagnaciju svjetske ekonomije, po nekim pokazateljima najbolje će proći oni proizvođači koji uz prodaju samog aviona, omoguće prijenos tehnologije u zemlju kupca te osiguraju samostalnu proizvodnju pojedinih komponenti ili sustava za borbeni zrakoplov koji kupuju. ■

Kineski Chengdu F-7 Pakistanskog ratnog zrakoplovstva

 NOVA ORUŽJA

VIŠENAMJENSKI POMORSKI UDARNI PROJEKTILI

KONVERGENTNA TEHNOLOGIJA I NOVI OPERATIVNI ZAHTJEVI
BILI SU GLAVNI GENERATOR RAZVOJA NOVE GENERACIJE
DALEKOMETNIH I PRECIZNIH MORNARIČKIH RAKETNIH SUSTAVA

(I. dio)

Nove generacije ovog oružja odlikuju se sposobnošću da u uvjetima prirodnog i umjetnog cluttera (radarskog ometanja) uoče i "pokupe" mete, odupru se potencijalnim elektroničkim protumjerama i ostalim brodskim obrambenim aktivnostima

Igor SPICIJARIĆ

Najveći dio mornaričkih protubrodskih raketnih projektila (ASCM) u borbenim arsenalima zapadnih mornarica, uglavnom onih namijenjenih za zračno i površinsko lansiranje, može se poohvaliti već vrlo dugačkim radnim vijekom. Završetkom Hladnog rata potencijalne raketne bitke otvorene oceana, zbog kojih su ovi protubrodski raketni projektili i bili konstruirani postale su malo vjerojatne. Fokus vojnomornaričkih operacija već je desetak ili više godina usmjeren na ekspedičijske operacije u obalnom okruženju. To je dalo snažan poticaj raketnim inženjerima i programerima raketnog softvera da razviju novu podvrstu oružja namijenjenih za dostavu puno preciznijih i razornijih učinaka protiv vrlo širokog spektra ciljeva na moru, uzduž i na obalnoj crti ali i duboko na kopnu. Uz sve prednosti koje pruža uporaba GPS-a za precizno vođenje i navigaciju, zajedno s osiguranjem naprednih brodskih računalnih kapaciteta za planiranje misija - ova nova raketna "kohorta" – predvođena krstarećim projektilima kao što su RBS 15 Mk3, Exocet MM40 Block 3 i Harpoon Block II – donijela je na taktičku scenu sposobnost putovanja uzduž vrlo komplikiranih trajektorija, kroz čitav niz kontrolnih točaka, uz primjenu vrlo zahtjevnih profila leta zbog geografskih zahtjeva obalnog okruženja.

TEŠKA OBRANA

Nove generacije ovog oružja odlikuju se sposobnošću da u uvjetima prirodnog i umjetnog cluttera (radarskog ometanja) uoče i "pokupe" mete, odupru se potencijalnim elektroničkim protumjerama i ostalim brodskim obrambenim aktivnostima. Primjena novih generacija GPS uređaja za navođenje i navigaciju, donijela je posebno veliki napredak na polju sposobnosti preciznog i razornog udara na kopnene ciljeve. Trenutačno s obje strane Atlantika, kako u SAD-u tako i u Europi u tijeku su opsežni procesi na razvoju i poboljšanju taktičko-tehničkih sposobnosti nove podvrste dugo-dometnih, preciznih krstarećih raketnih udarnih projektila. Zajedničke karakteristike ovog oružja su ponajprije uporaba napredne raketne propulzije, zrakoplovnih konstrukcija, novih bojnih glava, misijsko planiranje, informatičko umrežavanje, povećana autonomija, navođenje i navigacija – samo su dio tehničkih zahtjeva koji će povećati domet, fleksibilnost, borbenu žilavost, preciznost te naposljetku i udarni efekt.

RAZVOJ LRASM

Prepoznajući ograničenja u sposobnosti sadašnjih protubrodskih krstarećih projektila da penetriraju kroz sofisticirane A2/AD sustave, američka Obračbena agencija za napredne istraživačke projekte (DARPA) i Ured za pomorska istraživanja (ONR) objavili su 2008. početak projekta

LRASM (Long Range Anti-Ship Missile) tj. dugodometnog protubrodskog raketnog projektila. Posebno je naglašeno da će LRASM program reducirati ovisnost o obavještajnim podacima, nadzornim i izvidničkim platformama (ISR – intelligence, surveillance and reconnaissance), mrežnim lin-

Razvojni LRASM program doživio je novi zamah u siječnju 2012., mada su radovi na razvoju inačice LRASM-B bili prekinuti

NOVA ORUŽJA

Foto: Saab

Foto: Exocet

kovima i GPS navigaciji u okruženju i pod uvjetima električnog ratovanja. Umjesto toga DARPA želi da autonomni algoritmi navođenja budu sposobni omogućiti LRASM raketnim projektilima da iskoriste i manje precizne ciljničko-navodeće alate za označavanje, precizni točkasti napad i uništenje određenih ciljeva. Algoritmi će podupirati vrlo široko područje diskriminacije (razlikovanja) ciljeva kroz umreženi informatički sustav u zahtjevnom i električki nepovoljnem i osporavanom okolišu. LRASM program također je usmjeren prema inovativnim metodama terminalnog (finalnog) preživljavanja u procesu završnog približavanja ciljevima kao i vrhunskoj preciznosti suočenoj s naprednim obrambenim protuzračnim sustavima. U svom originalnom izvještu objavljenom još u travnju 2008., DARPA je identificirala i nabrojila brojne napredne komponente kao i integracijske sistemske tehnologije od posebnog interesa. To uključuje

Predstavnici krstarećih projektila sa suvremenim sposobnostima: Saabov RBS 15Mk3 (gore lijevo), Exocetov MM40 Block 3 (gore u sredini) i Boeingov Harpoon Block II (gore desno)

robustni sustav preciznog navođenja, navigacijski i kontrolni sustav otporan na GPS ometanja, multimodalne senzore sposobne za visoku vjerojatnost identifikacije ciljeva u uvjetima velikih ometanja i clutter okruženja te na koncu precizno definiranje kontrolnih točaka na trajektoriji leta radi uzrokovavanja maksimalne štete (letalnosti) na gađanom cilju.

POVJERENJE LOCKHEED MARTINU

Na natječaju za razvoj programa pobijedila je tvrtka Lockheed Martin. Predstavila je stealth koncept samoodrživog krstarećeg raketnog projektila dugog dometa koji u svojoj ukupnosti nudi derivirani postajeći zrak – zemlja AGM-158B JASSM-ER (Joint Air-to-

Surface Standoff Missile Extended Range). Riječ je o raketnom projektalu s turbomlaznom propulzijom, predfragmentiranim bojnom glavom mase 454 kg, s dodatnim paketom opreme (senzora i sistemima) koji je dobio naziv LRASM-A. Istodobno se razvijao i drugi pristup naziva LRASM-B, od kojeg se poslije odustalo.

Faza I kulminirala je u ožujku 2010. kada je neovisni ekspertni vladin tim obavio evaluaciju dvaju projekata uz zaključak ekspertnog tima da "ima povjerenje" u oba konstruktorska tima uz davanja potpore dalnjim investicijama koji bi dovela do letnih testova. Faza II ugovora bila je također dodijeljena tvrtki Lockheed Martin koncem 2010. radi nastavka testiranja obaju LRASM inačica sve do letnih testova. Tvrta koja je također dobila ugovor

Obnovljeni bi projektil Tactical Tomahawk Block IV trebao biti spremna za demonstraciju svojih sposobnosti za ofenzivno protupovršinsko ratovanje (OASuW) najkasnije do konca 2015.

za realizaciju jednog dijela Faze II bila je BAE Systems Information and Electronic Systems Integration. Britanci su bili zaduženi za dizajniranje i razvoj zajedničkog senzorskog paketa koji će biti u stanju podupirati obje inačice LRASM projektila. Odlučeno je da će "senzorski paket" kombinirati pasivni radiofrekvencijski pretraživač za zračnu detekciju, elektro-optičke pretraživače za identifikaciju ciljeva i precizno ciljanje te na koncu oružni data-link.

Razvojni LRASM program doživio je novi zamah u siječnju 2012., mada su radovi na razvoju inačice LRASM-B bili prekinuti.

USPJEŠNI PAKET

Inicijalna testiranja odabranog LRA-SM-A višenamjenskog senzorskog paketa započela su u svibnju 2012.

uz uporabu modificiranog T-39 Sabreliner poslovnog mlađnjaka. Prema službenim podacima iz DARPA-e, ti prvi pokušaji su "uspješno demonstrirali sve elemente integriranog senzorskog paketa, uključujući učitavanja i fuziranje ciljeva, kao i vrednovanje geolokacijskih algoritama". Nadalje iz istog je izvora potvrđeno da je ispitivanja oprema odradila upravo onako kako je i bilo predviđeno pa je time bio otvoren put za daljnja testiranja sve složenijih, simuliranih scenarija u 2012. i tijekom ove 2013. godine. Ove bi godine trebale biti realizirane prve zračno-lansirne letne demonstracije prototipova LRASM-a. Testna lansiranja izvršit će se s USAF-ovih bombardera B-1 B Lancer.

Usporedno je DARPA započela aktivnosti prilagodbe ovog oružja za lansiranje s površinskih brodova uk-

ljučujući izmjene u raketnoj arhitekturi tijela projektila, dizajniranju odbacivih startnih (booster) motora kao i razvoju novog "hibridnog" mobilno-lansirnog kontejnera za LRASM. Planirano je da kulminacija ove podfaze bude ispitana u balističkom testu s površinskim lansiranjem predviđenim za konac 2014.

U Lockheed Martinu vjeruju da će LRASM doći do stupnja spremnosti za operativnu uporabu do 2016. Brodska inačica mogla biti spremna za operativnu službu do 2018.

ADAPTACIJA TOMAHAWKA

U lipnju 2012. američki US NAVAIR (Naval Air Systems Command) objavio je obavijest o suradnji i potencijalnom sklapanju ugovora s tvrtkom Raytheon Missile Systems. Ugovor bi se odnosio na integraciju senzora, izradu ciljničkih korelacijskih algoritama i ostalih radiopodsustava na Tactical Tomahawk Block IV. Obnovljeni bi projektil trebao biti spreman za demonstraciju svojih sposobnosti za ofenzivno protupovršinsko ratovanje (OASuW) najkasnije do konca 2015. Ova multimisijska Tomahawk (MMT) adaptacija na postojeći Tomahawk Block IV projektil trebala bi "nadograditi" nove sposobnosti, dok bi u isto vrijeme bile zadržane sve postojeće sposobnosti za napad na zemaljske ciljeve (land attack).

Takav je pristup predmet studija NAVAIR-ova Tomahawk Weapons Systems programa (PMA-280) i Raytheona već unatrag nekoliko godina. Zamišljen je tako da kapitalizira duljinu operativnog dometa Blocka IV, njegovih zapovjedno-nadzornih sposobnosti tijekom samog leta, da iskoristi kompatibilnost vertikalnih lansera Mk 41 VLS te da se do najviše moguće razine iskoriste prednosti postojećeg Tactical Tomahawk oružnog kontrolnog sustava kao i Tomahawk zapovjedno-nadzorne sistemske infrastrukture. Napor na razvoju višenamjenskog krstarećeg projektila MMT (Multi-Mission Tomahawk) eksplandirali su 2012. kada je NAVAIR potpisao s tvrtkom Raytheon ugovor u vrijednosti 4,8 milijuna \$ za evaluaciju pretraživača, navigacije i komunikacijskih podsustava za novu inačicu Tomahawka u koju će biti integrirane sposobnosti zemaljskog napada i sposobnosti protubrodskе primjene. Evaluacija navedene opreme i sposobnosti trajala je od travnja do listopada 2012. a iz Raytheona su je opisali kao "sveobuhvatnu studiju gledje postojećih performansi s posebnim osvrtom na zastarjelost primijenjene tehnologije" i "mogućnošću da se one zamijene, poboljšaju i dovedu na značajno višu razinu

Foto: US Navy

Raytheon

DARPA želi da autonomni algoritmi navođenja budu sposobni omogućiti LRASM raketnim projektilima da iskoriste i manje precizne ciljničko-navodeće alate za označavanje, precizni točkasti napad i uništenje određenih ciljeva

NOVA ORUŽJA

u najkraćem mogućem vremenskom okviru u bliskoj budućnosti".

POLUAUTONOMNO ORUŽJE

Definiranje privremenih zahtjeva bilo je od primarne važnosti zbog dodavanja u sustav novog ciljničkog pretraživača pokretnih (mobilnih) ciljeva i nadogradnje postojećeg data-linka na Blocku IV – što bi rezultiralo kreiranjem polauatomognog oružja sposobnog za detekciju, diskriminaciju (prepoznavanje) i terminalno (završno) navođenje na mobilne pomorske ciljeve. Još tijekom 2009. NAVAIR je obznanio tehničke zahtjeve s traženim performansama. Naglašavao je potrebu za razvojem novog radarskog pretraživača za krstareće projektile. On treba imati sposobnost detekcije i diskriminacije točkastog cilja pod uvjetima neprijateljskog protu elektroničkog napadnog okruženja, kao i sposobnost detekcije najmanje osam površinskih ciljeva unutar kružne pomorske zone pretraživanja. Zona mora pokrivati površinu od otprilike 30 četvornih nautičkih milja (približno 103 km²).

Prema istim tehničko-taktičkim zahtjevima, novi MMT pretraživač mora biti sposoban detektirati ciljana područja i otkrivati mobilne ciljeve pa i one koji se kreću brzinama od 30 čvorova (maksimum). Sposobnost uništenja cilja treba postojati i pod uvjetima gubitka up-date podataka za vrijeme leta u posljednjih 300 sekundi (5 minuta) prije ulaska krstarećeg MMT projektila u neposrednu zonu cilja. Trenutačne studije radarskog MMT pretraživača fokusirane su na "provjerene" sistemske tehnologije koje se već nalaze u proizvodnji ili u naprednom stupnju razvoja.

Isto tako Raytheon je analizirao i veliki broj različitih oružnih data-link opcija. Te analize uključivale su i nadogradnju postojećeg Tomahawk Block IV data-linka, kao i alternativna rješenja "posuđena" iz drugih programa. Iako još ne postoji formalni program razvoja, NAVAIR je u lipnju 2012. pokrenuo proces prikupljanja tehničkih obavijesti a uz odborenje Kongresa i proces osiguravanja finansijskih sredstava. ■

“Ove bi godine trebale biti realizirane prve zračno-lansirne letne demonstracije prototipova LRASM-a. Testna lansiranja izvršit će se s USAF-ovih bombardera B-1 B Lancer. U Lockheed Martinu vjeruju da će LRASM doći do stupnja spremnosti za operativnu uporabu do 2016. Brodska bi inačica mogla biti spremna za operativnu službu do 2018.

Foto: Lockheed Martin

Andrija KOZINA

VOJNO OBRAZOVANJE

Foto: NCSU

RAZVOJ ULOGE VOJNIH NASTAVNIKA

KLJUČNE KOMPETENCIJE NE MOŽEMO SAMO VEZATI UZ VOJNU STRUKU, PSIHOLOGIJU, METODIKU I DIDAKTIKU. ONE SU VRLO SLOŽENE, MULTIDISCIPLINARNE I UKLJUČUJU PODRUČJA IZ PRAVA, SOCIOLOGIJE, MULTIKULTURALIZMA, GLOBALIZACIJE, MENADŽMENTA...

Vojno obrazovanje danas je pod utjecajem brojnih promjena, koje se ne odnose samo na vojna pitanja već i na sveukupni odgojno-obrazovni proces. Za podučavanje ljudi koji djeluju ili će djelovati u suvremenom vojnom okružju, koje je sve složenije i odgovornije, potrebno je imati više različitih kompetencija nastavnika, pedagoga, andragoga i na kraju časnika. Potrebne kompetencije se razvijaju u početnoj civilnoj izobrazbi, vojnom školovanju i svakom dalnjem profesionalnom usavršavanju temeljenim na for-

malnom, neformalnom i informalnom obrazovanju.

NOVE ZADAĆE

Suvremeni oblici provedbe nastave (kreativno-inovativne) postavljaju pred vojnog nastavnika nove zadaće i traže njegovu kompetentnost u nuđenju suvremenih odgovora u vojnom obrazovanju. Polaznici vojnih škola zahtijevaju od vojnih nastavnika drugačije odnose, svaka informacija je lako dostupna i provjerljiva, dolazi do brzih promjena u svijetu i opće globalizacije u civilnom, po-

Kao što je slučaj kod nastavnice profesije općenito i uloga vojnih nastavnika danas se uvelike promjenila. Nekadašnji jednostrani odnos između predavača i slušatelja danas pripada prošlosti

litičkom i vojnom smislu. U skladu s tim neophodno je osposobljavati sve vojne nastavnike za provođenje kvalitativne, kreativne i suradničke nastave. Oni moraju biti osposobljeni za cijeloživotno učenje, za provođenje promjena, moraju razumjeti nove putove, načine i temeljne spoznaje učenja i poučavanja. Stoga treba poticati razvoj općeg, stručnog i psihološko-pedagoškog obrazovanja. Poznato je da najveći utjecaj na ono što učenici nauče ima postojeće znanje i umijeće njihovih nastavnika. Baš zbog toga je organizacija njihovo-

VOJNO OBRAZOVANJE

Foto: US Navy

va obrazovanja ključno pitanje svih reformi sustava.

Točno je da se dosadašnja uloga vojnog nastavnika ne može promjeniti preko noći. Svaki se nastavnik razlikuje po tome koliko je spremjan učiti, uložiti slobodnog vremena u pripremu nastave, primjenu novih nastavnih metoda i oblika te suvremenih didaktičkih sustava nastave. No treba biti svjestan da se određivanje i poboljšanje ključnih kompetencija ne smije prepustiti samoinicijativi nastavnika. To bi trebala biti planska i sustavna aktivnost kojom će se podizati i sveukupna kvaliteta vojnog obrazovanja.

SЛОЖНОСТ ПОСЛА

Znamo da vojni nastavnici imaju veliki utjecaj na izgradnju sposobnosti dočasnika i časnika pa im je nužno omogućiti stjecanje potrebnih ključnih kompetencija. Oni moraju imati psihološke, metodičke i didaktičke kompetencije, u svojem radu primjenjivati kreativno-inovativne metode, služiti se suvremenim nastavnim sustavima, a stečene kompetencije sustavno nadopunjavati i nadograđivati. Sve to kako bi ih mogli svakodnevno primjenjivati u svojem radu s polaznicima vojnih škola.

Ključne kompetencije ne možemo samo vezati uz vojnu struku, psihologiju, metodiku i didaktiku. One su vrlo složene, multidisciplinarnе i uključuju područja iz prava, sociologije, multikulturalizma, globalizacije, menadžmenta i drugo. Osim toga vojni nastavnici moraju dobro poznavati bar jedan strani jezik i biti informatički pismeni, kako bi mogli

Chris Kyriacou, profesor na sveučilištu York, kao temeljna nastavna umijeća (kompetencije) navodi: planiranje i pripremanje za nastavni sat, izvedbu nastavnog sata, vodenje i tijek nastavnog sata, stvaranje razrednog ugodaja, discipline, adekvatno ocjenjivanje učeničkog napretka, te prosudbu vlastitog rada. Radi lakše klasifikacije nastavničkih kompetencija moramo ih promatrati kroz interakcije i odnose kroz koje nastavnik prolazi u provedbi nastave

Foto: USAF

Foto: D. Kirin

pratiti i koristiti se međunarodnim stručnim radovima, knjigama i zbornicima za poboljšanje provedbe nastave.

NASTAVNIČKE KOMPETENCIJE

Razvoj ključnih kompetencija nastavnika u mnogim je zemljama pitanje od nacionalnog interesa. Uvidjela je to i Europska unija. Da bi bila sigurna u kvalitetu provedbe odgoja i obrazovanja donijela je dokument o ključnim kompetencijama europskih nastavnika (Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications, 2005.). Dokument određuje tri ključne kompetencije:

-Raditi s drugima: nastavnik obavlja svoj posao u struci u skladu s vrijednostima socijalne inkluzije i poticanja razvoja svakog učenika. Mora imati znanja o ljudskom razvoju, iskazivati samopouzdanje te surađivati s kolegama. Isto tako mora biti sposoban raditi tako da potiče i razvija kolektivnu inteligenciju učenika i surađištvom s ostalim kolegama kako bi poboljšali svoje vlastito učenje i poučavanje.

-Raditi sa znanjem, tehnologijom i informacijama: nastavnik mora biti sposoban raditi s različitim oblicima znanja. Naobrazba nastavnika i njegov osobni razvoj mora mu omogućiti pristup, analizu, evaluaciju i prijenos znanja uz djeletvornu upotrebu tehnologije. Pedagoške vještine trebale bi mu omogućiti dobro upravljanje sredinom i uvjetima u kojima se organizira učenje, te zadržati intelektualnu slobodu donošenja odluka tijekom poučavanja. Mora do-

bro vladati nastavnim sadržajem, a učenje shvaćati kao cjeleživotni proces.

-Raditi u društvo i za društvo: nastavnik svojim radom značajno pridonosi pripremanju učenika za njihovu ulogu odgovornih europskih građana. On bi trebao biti u mogućnosti promovirati mobilnost i suradnju u Europi, poticati interkulturno razumijevanje i uvažavanje.

OBRAZOVANJE ODRASLIH

Vojni nastavnik je i andragoški djelatnik jer provodi obrazovanje časnika koji su formirane odrasle osobe. Zato mora imati razvijene i ključne kompetencije za rad na obrazovanju odraslih. Za potrebe razvoja ključnih kompetencija za obrazovanje odraslih Europska unija provela je studiju Research voor Beleid (2010.) koji je jasno definirao sedam ključnih kompetencija koje bi morao imati svaki andragoški djelatnik. Njihove ključne kompetencije jesu:

1) **Personalna kompetencija:** sposobnost sustavne refleksije vlastite prakse, učenja i osobnog razvoja.

2) **Interpersonalna kompetencija:** sposobnost komuniciranja i suradnje s polaznicima, kolegama i djelatnicima.

3) **Profesionalna kompetencija:** sposobnost preuzimanja odgovornosti i svijesti o institucionalnom okviru unutar kojeg se obrazovanje odraslih odvija na svim razinama.

4) **Kompetencija uporabe teorijskog i praktičkog znanja na vlastitom području poučavanja / djelovanja.**

Foto: NATA

- 5) Didaktička kompetencija:** sposobnost primjene različitih metoda, stilova i tehnika, uključujući nove medije i biti svjestan novih mogućnosti i elektroničkih vještina u radu s odraslima.
- 6) Motivacijska kompetencija:** sposobnost osnaživanja odraslih polaznika kako bi se mogli razvijati u smjeru autonomnog cijeloživotnog učenja.

- 7) Kompetencija uspješnog snalaženja unutar heterogenih i raznolikih skupina:** sposobnost nošenja s grupnom dinamikom i heterogenosti prethodnih iskustava, obrazovnih potreba i motivacija odraslih polaznika.

Možemo primjetiti da se prve tri kompetencije odnose na profesionalnost, a zadnje četiri su više fokusirane na pedagoško-didaktičke kompetencije.

NASTAVNIK I ČASNICK

No vojnom nastavniku nisu dovoljne kompetencije nastavnika i andragoga. On je časnik, tj. vojnik i mora imati vojničke vještine, znanja, vrednote i odgovornosti. Wong i suradnici (2003, 7-10) proučavajući postojeću literaturu o vojnom upravljanju i menadžmentu navode metakompetencije koje mora imati svaki časnik:

-Identitet – sposobnost razumijevanja povratnih informacija o sebi i promjena samopoimanja.

-Mentalna prilagodljivost – sposobnost učenja temeljena na okružju u kojem se nalazi, snalažljivost i mogućnost improvizacije.

-Kroskulturna inteligencija – sposobnost razumijevanja kulture

izvan svojih organizacijskih, ekonomskih, vjerskih, društvenih, geografskih i političkih granica.

-Interpersonalna zrelost – definira nekoliko međuljudskih vještina: osnaživanje, izgradnju konsenzusa, pregovaranje, sposobnost analiziranja, izazov i sposobnost promjenе kulture organizacije kako bi ga uskladila s okružjem. Uključuje i sposobnost za preuzimanje odgovornosti.

-Svjetski ratnik – mogućnost shvaćanja čitavog spektra upravljanja na strateškim i nižim razinama, uključujući združene, interagenciske i multinacionalne operacije.

-Stručnost – shvaćanje da časnici nisu samo pripadnici vojske, nego predstavljaju i svoju državu, narod i međunarodnu organizaciju.

VOJNI VOĐA

Osim navedenih metakompetencija koje bi morao imati svaki časnik, vojni nastavnik kao netko tko upravlja obrazovnim procesom mora imati i ključne kompetencije vojnog vođe. U projektu pod nazivom Ključne kompetencije vođa Philip W. Gay (2008.) jasno je odredio potrebne ključne kompetencije vojnih vođa: biti predvodnik drugima, proširivati svoj utjecaj izvan zapovjednog lanca, voditi primjerom, biti komunikativan, biti u mogućnosti stvoriti pozitivno ozračje, znati se pripremiti za zadaću, omogućiti razvijanje ostalih te znati iskoristiti dobivene rezultate. Ključne kompetencije vojnog vođe vojnom nastavniku omogućuju lakše određivanje smjera i vizije provedbe nastave s jasno određenim ishodima učenja.

Za razliku od civilnih nastavnika, vojni nastavnik često prenosi svoje znanje i izvan udobnosti klasičnih učionica i predavaonica

Osim toga pomažu mu u kvalitetnoj raspodjeli vremena te pomažu motiviranju polaznika za samostalno učenje i aktivno sudjelovanje u nastavi.

PROŠIRIVANJE I RAZVOJ

Za provedbu inovativne kvalitetne nastave u vojnem obrazovanju potrebno je stručno usavršavanje vojnih nastavnika. Njegova glavna svrha jest osiguranje kvalitete učinkovitog planiranja, upravljanja, razvoja i provedbe nastave, te razvijanja ključnih kompetencija. Pod pojmom ključnih kompetencija vojnih nastavnika često se još uvijek podrazumijeva samo sposobnost nastavnika u nastavnom planiranju, samoj provedbi nastave kao i sve nastavničke dužnosti u školi. Svjesni smo da vojni nastavnik ne može odjednom imati sve potrebne ključne kompetencije, ali ih mora stalno proširivati i razvijati. ■

ODNOSI U NASTAVI

Teoretičarka Adrienne Kozan-Naumescu navodi da se nastavničke kompetencije radi lakšeg razumijevanja moraju sagledavati kroz tri odnosa koja postoje u nastavi:

Odnos nastavnika sa samim sobom (N-N) to su vrste kompetencija koje se odnose uglavnom na osobna uvjerenja, ideje, mišljenja, stavove, prakse kao vlastite nastavne strategije i tehnike provedbe nastave, itd.

Odnos nastavnik – razred (N-R) to su vrste kompetencija koje mora imati nastavnik o samom procesu učenja, pomoći njih koristi mogućnosti primjene različitih vrsta učenja, odabire pristupe koji povećavaju učeničku motivaciju, razvija sposobnost vođenja razreda, itd.

Odnos nastavnik – škola (N-Š) to su vrste kompetencija koje se uglavnom odnose na sposobnosti potrebne nastavniku za interakciju s ravnateljstvom škole i ostatim nastavnicima te za najkvalitetniji izbor sadržaja za izradu kurikuluma, itd.

Austrijski vojvoda Leopold VI. (desno) svoju je vojsku doveo u Split i do Palestine došao pomorskim putem

PODLISTAK

KRIŽARSKI
RATOVI

RAT protiv EJUBIDA

PETI KRIŽARSKI RAT BIO JE KONCENTRIRAN NA PODRUČJE EGIPTA, A OBILJEŽILA SU GA DVA SUKOBA: OPSADA DAMIETTE I BITKA KOD KAIRA. UNATOČ POČETNIM USPJEŠIMA, KRIŽARI SU OPET DOŽIVJELI VELIK PORAZ

Opsadu Damiette ovako je video nizozemski slikar Cornelis Claesz van Wieringen (1577. - 1633.)

Ajubidi ili Ejubidi su turska seldžučka vladarska dinastija koja je od 1171. do 1250. vladala Egiptom. Nazvana je po Ajubu (Ejubu), ocu osnivača dinastije Saladina

Križari pred Jeruzalemom, slika Gustavea Dorea (XIX. stoljeće)

Pripreme za novi križarski pohod započele su nakon izdavanja bule Quia maior pape Inocenta III. 1213. Međutim većina europskih vladara, iako su obećali sudjelovanje u novom "svetom ratu", nije se mogla odazvati papinu pozivu. Imali su probleme u vlastitim zemljama: ili su u pitanju bili sukobi sa susjedima ili dinastijske borbe oko vlasti. Respektabilne snage za novi križarski pohod (oko 20 000 konjanika i 12 000 pješaka) uspjeli su prikupiti mađarski kralj Andrija II. i austrijski vojvoda Leopold VI. koji su svoje vojske ujedinili u Splitu, u ljeto 1217. Do Palestine su došli pomorskim putem, ali u nekoliko navrata s obzirom na to da nije bilo dovoljno brodova za toliko veliku vojsku. To je u velikoj mjeri protegnulo trajanje pohoda, pa su križari uspjeli konsolidirati svoje snage u okolini Acre tek u studenom iste godine. Ujedinjena vojska pošla je prema Jeruzalemu, ali su muslimani napustili grad, prethodno temeljito razorivši obrambene bedeme. Nakon dolaska križari su shvatili kako zbog nedostatka fortifikacija neće moći braniti grad, pa ga nije bilo svrhe niti osvajati. Umjesto toga je čelništvo križara donijelo odluku da nastave pohod prema Egiptu i napadnu moćnu, ali i vrlo bogatu državu Ejubida.

ISKRCAJ KOD NILA

Ponovno su se pomorskim putem prebacili u Egipat i iskricali u delti Nila, blizu utvrđenog lučkog grada Damietta, koji je bio strateška točka za kontrolu južnog toka Nila. Unatoč iznenađenja zbog neочекivanog napada, garnizon Damiette vrlo dobro se borio, pa su križari započeli opsadu grada u lipnju 1218. Iako su vanjski tornjevi i bedemi pali u ruke križara grad nije osvojen. U međuvremenu je izbilo nekoliko epidemija bolesti koje su podjedna-

ko desetkovale križare, kao i branitelje Damiette. Među ostalima umro je i vođa branitelja sultan al-Adil kojeg je zamijenio sultan al-Kamil. Unatoč velikim gubicima od bolesti i općoj iscrpljenosti križara opsada je nastavljena i grad je konačno osvojen 1220. Nepotrebno je naglasiti da je nakon osvajanja temeljito opljačkan, ali je izostao veći masakr kakav su križari obično činili nakon što su osvojili neki grad.

POHOD PREMA KAIRU

Nakon gotovo godine dana neaktivnosti, a na inzistiranje papskog legata Pelagija od Albana, križari su nastavili pohod prema Kairu. U međuvremenu je sultan al-Kamil sklopio savezništvo sa sirijskim Ejubidima, čime je znatno ojačao svoje snage, a rijeka Nil izlila se u svoje poplavno područje znatno ranije nego što je to bilo u uobičajenim prirodnim ciklusima. Suhi kanal koji su križari prethodno prešli na putu prema Kairu sada je bio poplavljen. Više se nisu mogli vratiti, niti su mogli očekivati urednu opskrbu, a zalihe potrepština bile su im vrlo ograničene. Dočekavši pogodan trenutak, sultan al-Kamil opkolio je križare 28. kolovoza 1221., izveo iznenadni noćni napad iz više smjerova, te ih u potpunosti porazio. Križari su se predali, a prema uvjetima kapitulacije morali su vratiti Damiettu Ejubidima, te pristati na osmogodišnji mir. U međuvremenu je novi papa Grgur IX. težište interesa prebacio na iskorjenjivanje katarske hereze na jugu Francuske i ustrojavanje inkvizicije, pa je tako V. križarski rat dobio sekundarnu važnost. Većina plemića i bogatijih vojnika koja je pala u sužanjstvo Ejubida puštena je na slobodu uz primjerenu otkupninu, a vojnici koji nisu imali dovoljno sredstava prodani su u roblje.

Hrvatsko - ugarski kralj Andrija II. bio je jedan od zapovjednika petog križarskog pohoda

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

Dio dnevnika zapisa B. Jovića koji se odnosi na događaje od 25. siječnja 1991. u Beogradu, predstavljen je u prethodnom broju Hrvatskog vojnika. U drugom dijelu tog zapisa, koji slijedi, opisani su tijek i zaključci sjednice Predsedništva SFRJ, na koju je oko 20 sati 25. siječnja 1991. došlo hrvatsko izaslanstvo predvođeno predsjednikom Tuđmanom:

Osnov za rad bila je Informacija SSNO o mera u JNA za sprovođenje Naredbe Predsedništva SFRJ od 9. 1. 1991. o rasformiranju i razoružavanju nelegalnih oružanih sastava, u kojoj se prvo kaže da su organi krivičnog

se emituju poruke za okupljanje hrvatskog naroda u zemlji i svugde u svetu radi „odbrane Hrvatske“. Poziv se upućuje i za izlazak na dosad najmasovnije demonstracije zakazane za 26. januar u 13.00 časova – svuda tamo gde Hrvati žive.

Iako nema direktnih upada policijskih snaga u područja nastanjena srpskim življem, pojačavaju se raznovrsni oblici pritiska na srpsko stanovništvo. To je posebno izraženo na rubnom području. Krajnje grubo i agresivno vrši se kontrola saobraćaja – putnika i vozila i srpski živalj izlaže svakovrsnim provokacijama.

da se bilo šta raspravlja i odlučuje o Hrvatskoj bez prisustva njenog rukovodstva. Tupurkovski (predstavnik Makedonije, op. a.) je bio odsutan, ali se složio telefonom. Ante Marković je uporno inzistirao da se ne usvaja treća tačka predloga SSNO jer bi to, po njegovom mišljenju, samo dolilo ulje na vatru. Dugotrajna rasprava ipak je dovele do toga da pozovemo hrvatsko rukovodstvo koje je došlo uveče oko 20 časova. Rasprava s Hrvatima bila je duga i mučna. Njihova je teza bila da se moraju naoružati radi odbrane od „srpske hajdučije“ ali i od straha od vojnog udara. Ubeđivali smo ih da

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA STANJA U HRVATSKU

PRILOZI ZA RASPRAVU O PRIJETNJI JNA ZA UVODENJE IZVANREDNOG STANJA U HRVATSKOJ, U SIJEČNJU 1991. (II. DIO)

gonjenja u JNA u toku 24. i 25. januara lišili slobode dvojicu aktivnih starešina JNA i dva civilna lica sa teritorije Republike Hrvatske za koje se osnovano sumnja da su neposredno učestvovala u organizovanju i naoružavanju izlegalnih paravojnih organizacija i da su pripremali diverzantsko-terorističke akcije i napade na pripadnike JNA, članove njihovih porodica i vojne objekte, odnosno oružanu pobunu; da je istražni postupak u toku i da vojno-pravosudni organi preuzimaju i druge mere u skladu sa svojim ovlašćenjima i odgovornostima utvrđenim zakonom.

Zatim se daje ocena aktuelne situacije u Hrvatskoj. Protivno zahtevima Predsedništva SFRJ i zvaničnim izjavama rukovodstva Republike Hrvatske, pojačava se borbeni gotovost policije i drugih oružanih sastava. Ubrzano se prevode pripadnici ilegalne vojne organizacije HDZ-a u rezervni sastav policije, uz dodelu odgovarajućih službenih legitimacija. Mobilizacija se vrši i na ostrvima, što do sada nije činjeno. Do krajnosti se radikalizuje propagandna kampanja. U prvi plan se ističe navodna opasnost od velikosrpskog hegemonizma i centralizma iz Beograda. JNA se proglašava pukim sredstvom te politike. Na telefonu 041/98-24 neprekidno

Najavljuje se vrlo brzi obraćnu sa tzv. hajdučjom u Kninskoj krajini. Na osnovu činjenice da je stanici milicije u Kninu vraćeno oružje, pojedinci šire psihozu straha i nesigurnosti i podstiču srpsko stanovništvo da traži zaštitu. Zbog toga, srpsko stanovništvo se oseća direktno ugroženim i već se pojavljuje izbeglištvo. Dalje se predsedništvo obaveštava da su, s obzirom na razvoj događaja, u toku mere dovođenja planiranih jedinica JNA na zahtevani stepen borbene gotovosti, pa se predlaže da Predsedništvo SFRJ:

zahteva od svih učesnika da poštuju zakonitost u sprovođenju krivičnog postupka koji je otpočeo, kako bi se odvijao na miru i u skladu sa zakonom;

pozove odgovorne činioce da učine sve kako bi se smanjile međunarodne napetosti i izbeglo neposredno sukobljavanje; naloži JNA da bude spremna da se odmah angažuje ako bi došlo do međunarodnih sukoba u bilo kom delu Jugoslavije.

Dakle, ne predlaže se angažovanje JNA, nego da bude spremna. To podrazumeva ponovno odlučivanje ako se želi i angažovanje na sprečavanju međunarodnih sukoba.

Mesić i Drnovšek su bili odlučno protiv toga

vojnog udara neće biti i da njihovu vlast niko neće dirati, ali da će biti počinjeni pojedinci odgovorni za protivzakonito delovanje. Srpsko pitanje treba rešavati politički a ne vojno. Niko nikome ništa nije poverovao, ali je nekako nađen verbalni kompromis, koji sumnjaj da će nešto trajno da znači. Za javnost je dato sledeće saopštenje:

.Detaljna analiza uzroka koji su dovele do međusobnog nepoverenja i podozrenja i napetosti pokazala je da ne postoje razlozi koji bi opravdali izazivanje ovakve međunarodne napetosti i zategnutosti u Republici Hrvatskoj i između organa Republike Hrvatske i Federacije. Postignuta je potpuna saglasnost da se preduzmu mere koje će tu napetost smanjiti. U tom duhu dogovoren je da se 26. januara ove godine do 12,00 časova izvrši demobilizacija rezervnog sastava milicije u Hrvatskoj i istovremeno stepen borbene gotovosti jedinica JNA prevede u redovne mirnodopske uslove. Na taj način će se stvoriti uslovi za potpuno normalno odvijanje života i otklanjanje svake međunarodne konfrontacije. Zajednički je zaključeno da se time stvaraju uslovi da se dalje vodi istražni postupak predviđen zakonom. Dogovoren je takođe da će

vojno-pravosudni organi u vođenju istražnog i sudskog postupka sarađivati sa nadležnim organima Republike Hrvatske.“

Da li je dogovor radi sproveđenja, ili dogovor radi predaha, videćemo.

Na sednici Predsedništva SFRJ, Ante Marković nas obaveštava da je na današnjoj sednici SIV-a savezni sekretar za inostrane poslove ("ministar vanjskih poslova", op. a.) Budimir Lončar informisao da je dobio teleks iz Londona od naše ambasade u kome se kaže da je britanska vlada pozvala naše predstavnike i upozorila našu vladu da ne upotrebljava silu protiv Hrvatske i Slovenije: da su uz nemireni informacijama i događajima u Jugoslaviji; „to se posebno odnosi na pokrete jedinica JNA prema granicama“ itd. – kako oni to kažu. Ukoliko bi do toga došlo, rekli su Britanci, to

rita ali odlučna, odnijela pobjedu. "To je ocjena izlaganja dr. Franje Tuđmana, predsjednika Republike Hrvatske, o rezultatima razgovora delegacije Hrvatske u Beogradu i zaključima Predsedništva SFRJ, u Saboru Republike Hrvatske." U razgovoru s delegacijom Srbije na čelu sa Slobodanom Miloševićem kazali smo da su prošla vremena kad se s Hrvatskom moglo razgovarati s dvostrukim kriterijima, da nasuprot sebi imaju vodstvo Hrvatske i hrvatski narod koji je izvojevao svoju slobodu i koji će svoj suverenitet znati braniti", rekao je dr. Tuđman.

"Dok su trajali razgovori s vodstvom Srbije, održavala se sjednica Predsedništva Jugoslavije", nastavio je predsjednik Tuđman. "Bila je podosta burna, no to što smo postigli na toj sjednici od tolike je važnosti i tolikog značenja

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

raspisuje:

INTERNI NATJEČAJ

za odabir kandidata za upućivanje u NATO Military Liaison Office u Beogradu, Republika Srbija na dužnost:

**Plans and Policy Adviser -OF-4
-jedan izvršitelj**

Uvjeti:

- posebna vojna znanja: RŠ/ZZŠ
- znanje engleskog jezika: SLP 3333
- sigurnosni certifikat NATO Secret
- završen tečaj NATO operativnog planiranja
- iskustvo rada s NATO postupcima i procedurama
- iskustvo rada s PFP i MAP/PARP procesima
- iskustvo u radu s višenacionalnim združenim operacijama
- poznавanje NATO programa pomoći

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 19. i 20. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2013.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Upravu za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 8 (osam) dana od datuma objave natječaja u Hrvatskom vojniku.

IZVANREDNOG VATSKU

bi vrlo ozbiljno naškodilo odnosima između dvije zemlje; zatim odnosima Jugoslavije sa Evropskom zajednicom u cjelini i našim aspiracijama prema Zajednici. Zbog toga, žele da nam izraze svoje uvjerenje da bi upotrebu sile, svakako, trebalo izbeći, jer bi se time situacija značajno pogoršala. Zatim, Britanci smatraju da treba nastaviti sa razgovorima o uređenju Jugoslavije (Borisav Jović, Poslednji dani SFRJ, Kragujevac, 1996., str. 261-262).

Sljedećeg dana, 26. siječnja 1991., B. Jović je zapisaо rečenice koje će jasno pokazati namjere srpskog vodstva: Razgovaram telefonom sa Slobodanom Miloševićem, op. a.) o rezultatima razgovora Srbija – Hrvatska i sednice Predsedništva. On se dogovorio s Tuđmanom da sednemo učetvoru (Sloba, ja, Tuđman i Mesić), ali ne veruje u bilo kakav sporazum. Više veruje u akcije koje će ih na to prisiliti. Veoma je razočaran rezultatima sednice Predsedništva. Ne uklapa mu se u zamisao (šemu) „o kojoj mi ne može govoriti telefonom“. Jer, kaže on, kad vojska jednom „pokrije“ srpske teritorije u Hrvatskoj mi se više ne bojimo raspleta jugoslovenske krize. Bez toga ništa. Nama drugačiji tok događaja ne odgovara. Bar on u to veruje (Borisav Jović, Poslednji dani SFRJ, Kragujevac, 1996., str. 262).

U Večernjem listu, 26. siječnja 1991., zapisano je: Bili smo na rubu građanskog rata, vojska je bila mobilizirana, ali može se reći da je još jednom hrvatska principijelna politika, razbo-

da se može nazvati povijesnom sjednicom i povijesnim odlukama. Na toj sjednici htjelo se dalje ozakoniti intervenciju jugoslavenske vojske. U tijeku razgovora i predsjednik Jović, u ime Predsedništva SFRJ, i general armije Veljko Kadijević, u ime Jugoslavenske narodne armije, izričito su izjavili da oni priznaju legitimitet hrvatske demokratske vlasti Republike Hrvatske i da JNA nije imala, niti ima, nikakvu namjeru za provedbu vojnog udara, svrgavanje legitimne vlasti u Hrvatskoj. To je znači prvi puta javno rečeno i kao obveza ispred jugoslavenske i svjetske javnosti.“

Dr. Tuđman je dalje naveo da je postignuta suglasnost da će Armija dati nalog da 27. siječnja u 12 sati prestaje iznimni stupanj njezine borbenе gotovosti. "Armija se vraća u redovno stanje, u vojarne, a ja ovdje ovog časa kao predsjednik Republike, dajem nalog da se rezervni sastav milicije isto tako demobilizira i povrati svojim kućama. Uz ovu, najvažniju odluku Predsedništva SFRJ je i zaključak da se što hitnije uspostavi pravni poredak svugdje gdje je on narušen. To znači, odmetnici, pobunjenici u Kninu ili negdje drugdje, nemaju više prava da se pozivaju na potporu bilo saveznog vrhovništva u Beogradu, bilo JNA. Uspostava mira, pravnog poretku, stvar je Republike Hrvatske na njezinu teritoriju", zaključio je dr. Tuđman. (Kronologija rata, Hrvatska i Bosna i Hercegovina, 1989.-1998., Hrvatski informativni centar, Zagreb, 1998., str. 38)

Vojni muzej na
alžirskoj marki iz
2011. godine

Staro muzejsko
oružje na gruzijskom
poštanskom bloku od četiri
marke iz 2007.

FILATELIJA

"Medičarstvo"
najljepša hrvatska
marka iz 2012.

MARKE

spomen na zaboravljene vrijednosti

Brojni narodi predstavljaju svoju povijest putem poštanskih maraka. Njihovi izdavači osim što prate obljetnice, vrlo često istražuju i traže povijesne događaje, svjedoče postojanja svoje nacije u danom trenutku. Povijesni pregled produkcije maraka pokazuje kako su pojedine zemlje izražavale svoje postojanje, pobjede i uspjehe. Oni su mali muzeji iz kojih se izvlače i obnavljaju zaboravljene vrijednosti

Ivo AŠČIĆ

Vojni i ratni muzeji, memorijalni centri, staro oružje i ratna oprema, neke su od vojnih tema na poštanskim markama kojima su pojedine države posjetile na dugu povijesti i ratnu tradiciju svojih oružanih snaga ili nekih vrsta vojnih formacija bitnih za povijest države ili samostalnog teritorija. Krajem svibnja 1999. puštenе su u promet dvije hrvatske poštanske marke "150. obljetnica kovanja Jelačićeva križara" i "5. obljetnica uvođenja kune" kao spomen na trajne vrijednosti. Osim maraka izdanih u sutisku u arku od 20 maraka i nakladi od po 350 tisuća, izdane su i omotnica i list prvog dana. Za razliku od izdanih filatelističkih proizvoda obe su marke prodane.

Marka izdana u povodu 150. obljetnice kovanja Jelačićeva križara podsjeća na sredinu 19. stoljeća te ratna i nestabilna finansijska vremena kada je vladala nestasica sitnog novca za svakodnevno plaćanje. Bansko vijeće u vlastitoj kovnici u Zagrebu počinje kovati bakreni - 1 križar (prema njemačkom Kreuzer) i 20 križara u srebru (tzv. cvancika). Od križara je ostalo nekoliko primjeraka koji su danas izvanredna numizmatička rijetkost.

Druga marka posvećena 5. obljetnici uvođenja kune podsjeća na

tradiciju hrvatskog novca s nazivom – kuna. Na hrvatskom novcu XIII. i XIV. stoljeća uvijek je prikazan lik kune u trku. U tom se smislu kuna spominje u saborskim i drugim dokumentima sve do XVII. stoljeća. Nakon monetarne stabilizacije u novonastaloj Republici Hrvatskoj, od 30. svibnja 1994. uvodi se novčana jedinica – kuna.

POBJEDA NEMATERIJALNE KULTURNE BAŠTINE

Od 46 izdanja hrvatskih poštanskih maraka izdanih tijekom 2012. godine najveći broj glasova prema ocjenama filatelističkog ljuditelja maraka osvojila je marka "Medičarstvo" iz serije "Hrvatska nematerijalna kulturna baština". Ovome tradicionalnom izboru su se pridružili, uz brojne glasače iz zemlje, i glasači iz 28 država diljem Europe, a imaju i glasova iz

Omotnica prvog dana "150. obljetnica kovanja Jelačićeva križara" i "5. obljetnica uvođenja kune" iz 1999. godine

Za najljepšu hrvatsku marku glasali su ljubitelji maraka i stanovnici otoka Pitcairn u Tihom oceanu na kojem živi svega 48 stanovnika

Kine, Japana, SAD-a ali i s otoka Pitcairn i Vanuatua. Sa samo dva glasa manje drugo mjesto osvojila je marka Hvarsko čipkarstvo iz iste serije.

Osim spomenutih maraka u istoj seriji izdane i marke s motivima "Festa sv. Vlaha" i "Drvene dječje igračke". Sve ove vrijednosti nalaze se na UNESCO-ovoj Reprezentativnoj listi nematerijalne baštine čovječanstva. Marke su definitivno jedni od njihovih veleposlanika.

poštanski operator je predviđao zajedničko izdanje, blok s jednom markom 18. rujna 2013. Briga za siromašne i bolesne te obrana katoličke vjere osnovni su zadaci Malteškog viteškog reda, suverenog entiteta koji uživa diplomatske odnose s više od 100 zemalja svijeta i koji ima oko 13 500 vitezova. Red je osnovan u Jeruzalemu 1048. godine, tijekom križarskih ratova, radi zaštite i liječenja hodočasnika u Svetoj zemlji. U to vrijeme Red je imao naoružane vitezove pa otud naziv i vojni.

Zajedničko izdanje Suverenog viteškog reda i Vatikana u povodu uspostave međusobnog poštanskog prometa 2008.

SUVERENI MALTEŠKI VITEŠKI RED

Sa Suverenim vojnim bolničkim redom sv. Ivana od Jeruzalema, od Rodosa i od Malte (tal. Sovrano Militare Ordine Ospedaliero di San Giovanni di Gerusalemme di Rodi e di Malta) koji je početkom veljače ove godine obilježio 900 godina od priznajanja postojanja, a koje je dobio od Katoličke crkve, hrvatski nacionalni

Zbog ratova Red se selio na Cipar, zatim na Rodos, pa na Maltu te na kraju u Rim.

Iako je Suvereni malteški viteški red, kao suvereni entitet, velika nepoznаница prosječnom čitatelju, još je veća zagovetka njezina poštanska služba koja izdaje marke od 1966. Sa čak 57 zemalja imaju uspostavljen poštanski promet. ■

Prikazom znaka u trokutnom polju uz koplige (tzv. kantonalni trokut) ova zastava pripada malobrojnoj skupini zastava takvog dizajna koja je karakteristična za suvremene hrvatske vojne zastave, čime se ističe među vojnim zastavama postrojbi na svjetskoj razini

VOJNE ZASTAVE BRITANSKE TRADICIJE

Tradicije i običaji razlikuju se u mnogim krajevima svijeta pa tako i oni u vojnim zastavama. Njihovo proučavanje i usporedba omogućuje nam razlučiti pojedine elemente koji nam pružaju bolje razumijevanje društvenog značenja fenomena zastave. U britanskoj tradiciji postoji čitav niz zastava koje identificiraju oružane snage, njihove grane, rodove i službe....

U zemljama britanske vojne tradicije i danas je svaka vojna pješačkih postrojbi opremljena dvjema zastavama: kraljičina zastava Queen's Colour gotovo kvadratna (90×115 cm) inačica nacionalne zastave (britanski Union Jack, kanadska, australska itd. zastava) s oznakama postrojbe u sredini i regimentalna zastava Regimental Colour, jednobojna zastava istih dimenzija u karakterističnoj boji postrojbe, s istim oznakama postrojbe u sredini, jedna i druga s tzv. bojnim počastima (Battle Honours), ušivenim vrcpcima koje imenuju bitke u kojima se postrojba istaknula. Na Queen's Colour postavljaju se počasti iz bitaka Prvog i Drugog svjetskog rata, a na Regimental Colour one iz drugih kampanja. Ako se pojedina postrojba sastoji više od jedne bojne, na zastavama su i oznake kojoj bojni postrojbe zastava pripada, često u obliku rimskog broja u samom gornjem ugлу zastave uz koplige.

Postrojbe nasljednice tradicije konjice (oklopništvo, izvidnica itd.) nose jednu zastavu nazvanu standard (za tešku konjicu) ili guidon (za laku), koja sliči regimentalnoj zastavi, ali je manjih dimenzija (standard 70×75cm, guidon 70×105 cm raskoljenog slobodnog kraja). U Kraljevskoj ratnoj mornarici brodovi ističu krmene i pramčane zastave, a nemaju posebne zastave postrojbe. Krmena zastava tzv. je bijela vojno-pomorska zastava (White Ensign), koja se sastoji od bijelog polja s crvenim križem i britanske zastave u uglu. Pramčana zastava (Jack) je britanska nacionalna zastava, po kojoj uporabi je i dobila naziv Union Jack. No glavna zapovjedništva ratne mornarice imaju specifične varijacije Queens Colour, koje se temelje na bijeloj vojno-pomorskoj zastavi s monogramom suverena u sredini križa. Za razliku od zastave u kopnenoj vojsci, gdje su u pravilu zastave postrojbi različite, sve su ove mornaričke zastave identičnog izgleda. U Kraljevskom ratnom zrakoplovstvu zastave postrojbi su svijetloplave boje s kraljičinim monogramom u uglu i nacionalnom zrakoplovnom kružnom oznakom (roundel) na donjem dijelu slobodnog kraja te oznakom postrojbe u sredini, a zrakoplovstvo kao grana ima

Kraljičine zastave Ratne mornarice i Ratnog zrakoplovstva te taborska zastava Inženjerijskog korpusa

sličnu zastavu s nacionalnom zastavom u uglu i kraljevskim monogramom u sredini.

CAMP FLAG

Postoje mnoge varijacije ovog sustava, kako u kopnenoj vojsci tako i u drugim granama te specifičnosti pojedinih država Commonwealtha, no svaki iole detaljniji prikaz zahtijevao bi oveću studiju. U britanskoj tradiciji postoji i čitav niz drugih zastava. Iako daleko od najvažnije među njima, zanimljivo je spomenuti tzv. camp flag (taborska zastava). Naime opisane ceremonijalne unikatne zastave postrojbe, u pravilu su izrađene od skupocjenih materijala, zlatovezom, strogo propisanog, uniformiranog dizajna, nikada se ne ističu na jarbolu. Taborska je zastava jednostavna dizajna, jednobojna ili dvobojna, s velikim znakom postrojbe, često izrađena suvremenim jeftinim digitalnim tiskom na platnu. Takva zastava služi za svakodnevnu identifikaciju i ukras i ne dobiva vojne počasti niti druge ceremonije. Služi u pravilu za isticanje na jarbolu na ulazima u vojne komplekse pojedine postrojbe, a često se izrađuje i kao suvenir ili stolna zastavica. Mnoge zastave postrojbi OSRH (a i u nekim drugim vojskama) u nekim se svojim karakteristikama mogu promatrati i kao takve taborske zastave, s obzirom na to da se izrađuju u više primjeraka i rabe na ovakve netradicionalne načine.

67. BOJNA VOJNE POLICIJE

Zastava 67. bojne Vojne policije – Zagreb je crveno-bijelo-plava trobojnica s tri trokutasta repa i s plavim pravokutnim jednakokračnim trokutom u uglu s katetama uz koplige i dijelom gornjeg ruba.

dr.sc. Željko HEIMER

U sredini trobojnica je Republike Hrvatske, iznad njega žuti natpis "67 BOJNA", ispod žuti natpis "VOJNA POLICIJA". U gornjem dijelu plavog trokuta žuto je obrubljeni grb grada Zagreba ispred žutih ukrštenih mača i maslinove grančice.

Prikazani zagrebački grb suvremena je stilizacija najstarijeg sačuvanog kamenog grba zagrebačkog Griča iz 1499. godine s karakterističnim oblikom štita i prikazom tri kule unutar obrambenog zida nadvišen polumjesecom i zvijezdom. Ukršteni mačevi i maslinova grančica simboli su Ministarstva obrane koji tradicionalno simboliziraju rat i mir, a koje je široko koristila i Vojna policija. Ovaj znak u zastavi temelji se na prvoj oznaci postrojbe autora Bože Kokana i Dražena Špadine, koja je uporabljena već na prvoj prizesi 26. svibnja 1992., kasnije izrađivan i u nekoliko inačica.

Trobojni dio zastave izrađen je od tri međusobno ušivene pruge sa žutim tiskom naziva postrojbe i s apliciranim tiskanim grbom Republike Hrvatske, kakav je korišten i za izradu državnih zastava.

Konjanički guidon regimete Blues and Royals (Royal Horse Guards and 1st Dragoons) te kraljičina i regimentalna zastava 1. bojne regimete Black Watch (Royal Highland Regiment).

Daljnja neobičnost ove zastave su tri trokutasta završetka pojedinih pruga, vrlo rijetka među hrvatskim vojnim zastavama, ali ne i nepoznata u sačuvanim primjercima povijesnih zastava na području Hrvatske.

Zastavni rukav dobiten je posuvraćivanjem plavog materijala trokuta, a duž vanjskih rubova obrubljen je zlatnim pozamanterski resama oko 4 cm dužine. Veličine je 85 × 212 cm. Čuva se u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. ■

Galaxy tablet s Intel procesorima

Samsung je prema izvješću Reutersa sklopio ugovor s Intelom za svoje nove tablet uređaje visokog segmenta. Upravo bi ovo mogla biti prilika koju je poznati proizvođač procesora tražio u mobilnom tržištu, a u nekoliko navrata i požalio za propuštenim.

Korejski proizvođač je tako za svoju Android liniju tableta odabrao Intelovo Clover Trail+ mobilno rješenje, no pojedinosti ostaju nepoznate. Zanimljiv je i trenutak u kojem se ovo događa, jer bi za otrprilike tri tjedna Samsung trebao predstaviti svoju novu Galaxy i ATIV liniju proizvoda – a neki od njih bi trebali imati upravo Intelove čipove unutra. Naravno ovo nipošto ne znači kako je Samsung odustao od korište-

Najnoviji dodatak liniji gaming GPU-ova za high-end tržište zasnovanih na nagrađivanoj NVIDIA Kepler arhitekturi, je GTX 770 koji uz GTX TITAN i GTX 780 pruža vrhunske

nja Qualcomm/Nvidia i vlastitih rješenja (Exynos). Clover Trail+, ovisno o varijanti (ukupno ih je tri) donosi dvojezgrene procesore radnog takta od 1.2GHz do 2GHz

uz PowerVR SGX544 grafičku podjedinicu, a u pripremi je još moćniji Bay Trail, koji bi tržište trebao ugledati negdje u trećem kvartalu ove godine.

Moćna grafička kartica

gaming performanse, napredne funkcije, i svilenkasto glatki frame rate za nenadmašno PC gaming iskustvo u visokoj rezoluciji. Dizajniran za iznimno brzu promjenu sličica u sekundi na svim najaktuualnijim ovogodišnjim PC igrama, uključujući Call of Duty: Ghosts, Watch Dogs i Battlefield 4, GeForce GTX 770 ima moćan Kepler GPU s 1.536 jezgri i 4GB ili 2GB brze 7 Gbps GDDR5 memorije – najbrže memorije koja se može naći na jednoj grafičkoj kartici. GeForce GTX 770 GPU uključuje NVIDIA GPU Boost 2.0 tehnologiju,

koja automatski povećava brzinu procesora za bolje gaming performanse, uz dodatak temperaturnih ciljeva i kontrole ventilatora, kao i dodatni prostor za više voltaže i optimizacije namijenjene vodenim hlađenjima. NVIDIA GeForce GTX 770 GPU dostupna je kod vodećih svjetskih proizvođača kartica, uključujući ASUS, EVGA, Gainward, KFA2, Gigabyte, Inno3D, MSI, Palit, PNY, Point of View i Zotac. Dostupnost se razlikuje ovisno o regiji. Očekivana početna cijena je 329 eura s PDV-om za verziju od 2GB.

MOBILNE APLIKACIJE

Izvrsna iPhone fotoaplikacija

Danas postoji velik broj aplikacija za fotografiranje koje će napraviti prava mala remek-djela, no svaka nova nadmašuje prethodnu.

CameraBag 2 nudi nešto što većina konkurenata nema, svakom filteru koji primjenjujete na fotografiju možete mijenjati intenzitet putem praktičnog sučelja na kojem je smješten slider. CameraBag 2 trenutačno je jedina aplikacija koja primjenom filtra ne utječe negativno na

kvalitetu fotografije s obzirom na to da koristi 32 bitni zapis te da fotografije snimljene i obrađene u ovoj aplikaciji i na računalnim zaslonima izgledaju izvrsno.

Osnovna verzija aplikacije nudi 24 različita filtra dok uz nadogradnju na Pro verziju broj filtera raste na 50. Sav snimljeni materijal možete direktno iz aplikacije podijeliti s vašim prijateljima na jednoj od društvenih mreža, Twitteru, Facebooku ili Instagramu. Aplikacija se sva-

kako preporučuje, jednostavna je, lagana za uporabu, brza i besplatna. Dostupna je i za Mac ili

PC računala, postoji 30-dnevna besplatna trial uporaba, dok je cijena pune verzije 20 dolara.

Pripremio Ivan HORVAT

Prednosti iPhonea 5 nad Samsung Galaxyjem S4

Kako smo u prethodnom broju naveli prednosti novog Samsung Galaxy S4 smartphonea nad vjećitim prvakom tog segmenta, iPhonea5, vrijeme je da iPhone pokaže svoje adute, ako ih uopće ima. Iako će neki tvrditi kako je usporedba nepravedna, s obzirom na to da je iPhone 5 stariji od Samsunga šest mjeseci što je u svijetu mobilne komunikacije puno, ovo je borba trenutačne top-ponude. Neke od prednosti iPhone5:

- iPhone je konstruiran leserskom preciznošću pri čemu su, u odnosu na plastični Galaxy S4, korišteni vrhunski materijali poput aluminija i iznimno kvalitetnog stakla otpornog na ogrebotine (više ili manje)
- Veće ne znači uvijek i bolje. iPhone 5 i njegove dimenzije ekrana konstruirane su tako da korisnik vrlo lako može jednom rukom

upravljati svim aplikacijama dok je to kod Galaxyja otežano s obzirom na to da je ekran mnogo veći (5 u odnosu na 4 inča)

- iPhone 5 više nalikuje smartphone mobilnom uređaju a ne "tablet" što potvrđuje i njegova manja težina od 112 grama u odnosu na 130 grama Samsunga
- Galaxy S4 koristi četverojezgrenti procesor na 1.9 GHz dok iPhone 5 ima 1.3 GHz smještenih u dvije jezgre, no prilikom rigoroznih testiranja performansi upravo je iPhone sve zadatke obavljao bez javljanja ikakvih "lagova"
- Iako Samsung Galaxy ima mogućnost nadogradnje memorije micro SD karticama do 64 GB na kartice nije moguća instalacija aplikacija. iPhone 5 koristi svu memoriju jednako, dok Samsung dodatnu memoriju "diskriminira"

- iPhone 5 koristi iOS 6 čija je velika prednost App Store i broj aplikacija raspoloživih za personaliziranje ovog uređaja što Google play još nije dostigao

- Prema testiranjima ekrana iPhone je, unatoč slaboj rezoluciji ekrana (1136x640 naspram Samsungovih 1920x1080) ovdje u prednosti. Ecran iPhonea 5 posebno je dizajniran za ovaj uređaj s duplim slojem piksela dok je Super AMOLED tehnologija ponajprije razvijana za upotrebu u velikim ekranima što su objektivni korisnici u više navrata napomenuli.

Iako je Samsung napravio veliki korak naprijed, Apple iPhone još uvijek je brand zbog kojeg se lome kopila pa je još uvijek standard u mobilnoj tehnologiji koji drugi proizvođači žele sustići i ili prestići.

Jeftin tablet i gaming? Moguće je!

Razmišljate li o nabavi tableta po pristupačnoj cijeni, a željeli biste zadovoljiti svoje osnovne potrebe uz mogućnost pokretanja raznih igara? Tomu pokušava udovoljiti Prestigio Multipad 8.0.

Dovoljna dijagonala ekrana od 8 inča maksimalne razlučivosti 1024x768 omogućit će ugodno pregledavanje web-stranica kao i igranje igara. Odmah uz ekran nalazi se i prednja kamera od svega 0.3 Megapixela koja će

poslužiti za primjerice Skype pozive. Stražnje kamere nema. Sa strane kućišta naići ćete na audio-out, mini-HDMI te mini-USB utore. Potrebeni kablovi za povezivanje tableta na računalno nalaze se u paketu, kao i kožnata torbica koja će tablet štititi u ruksaku ili putnim torbama. Prestigio Multipad 8.0 Pro Duo pogonjen je ARM Cortex A9 dvojezgrenim procesorom na taktu od respektabilnih 1.5 GHz. Tu

je i 1GB radne memorije te 8 GB zapremnine koju je moguće proširiti za čak 32 GB uz pomoć microSD kartice.

Većinu igara, poput Angry Birdsa ili Fruit Ninja te Real Racing 3 ovaj će tablet "vrtiti" bez ikakvih problema. No treba imati na umu da je potrebno naviknuti se na tromi rotacijski senzor zbog kojeg igranje simulacija vožnji može biti zamorno, barem dok se ne naviknete na odaziv tableta.

Očekuje se lagano zagrijavanje tableta, no ništa zabrinjavajuće ili neugodno za dlanove. Ako vam je tablet potreban, a ne planirate ulaziti u kredit, sva-kako treba razmisiliti o ovom modelu čija se cijena kreće od 1040 do 1400 kuna.

www.wrecksite.eu

Stranica je posvećena brodskim olupinama koje leže na dnu vodenih površina. Kako kažu autori i vlasnici stranice, riječ je o najvećoj i najdetaljnijoj bazi podataka na svijetu (sa više od 140 000 olupina). Pripe svega je posvećena roniocima i drugim istraživačima podmorja, no može biti zanimljiva i onima koji samo sjede pred računalima. Naime, svaka olupina ima svoju priču, a na www.wrecksite.eu priče su zaista detaljne. To vrijedi i za tehničke podatke. Naravno veliki dio podataka odnosi se na ratne brodove ili one koji su potopljeni uslijed raznih sukoba. Stranica uključuje i gotovo 30 000 fotografija, ali za detaljniji i hi-rez uvid treba se registrirati. Sitnica za sve što dobivate na ovoj iznimno zanimljivoj stranici.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Božja briga je sva usmjerena na naše oslobođenje od prave smrti: grijeha. Ovo je smrt koju Bog želi ukloniti prije svega, iskorijeniti je iz srca svih ljudi: ova smrt, tj. grijeh, je istinsko zlo i prava čovjekova tragedija

PRAVA SMRT JE GRIJEH

Prije nego protumačimo epizodu iz Evanđelja dobro je dati nekoliko objašnjenja. Prije svega, neka bude jasno da ovo čudo nije uskrsnuće, već ponovno oživljavanje, to jest povratak u život nakon kojeg će ponovno uslijediti smrt. Uskrsnuće je, naprotiv, jedno stanje života u kojem više nije moguće umrijeti, jer je i tijelo otkupljeno Božjom svemoći. Ovo je stanje Krista Uskrsloga i ovo će biti naše stanje na svršetku svijeta kada više ne bude iščekivanja, kušnje i slobode kao rizika. Važno je ovo pojašnjenje i tumačenje jer će inače Isusovo čudo biti pročitano u potpuno oprečnom smislu od njegove namjere. Isus vraća život mlađiću kako bi svima pokazao Božje namjere. To jest: Bog žarko želi ukloniti smrt i Njegova svemogućnost će to i učiniti. No, pažnja! Ovo ponovno oživljavanje je samo jedan "znač" nade i Božjeg angažmana u korist svih. Naime u ovoj fazi povijesti Božja briga je sva usmjerena na naše oslobođenje od prave smrti: grijeha. Ovo je smrt koju Bog želi ukloniti prije svega, iskorijeniti je iz srca svih ljudi: ova smrt, tj. grijeh, je istinsko zlo i prava čovjekova tragedija. Uvjerimo se u to. Živjeti puno ili malo godina pred Bogom nema nikakvu vrijednost: ono što je važno jest biti i ostati živ u duši, boreći se protiv svakog grijeha. Iz ove istine proizlazi da postoje tolike osobe koje se čine živima, ali u stvarnosti su mrtve: neki pucaju od zdravlja, čini se da nadmoćno pobjeđuju, ali u srcu imaju trulež smrti. Naime nema ništa tajno što neće postati javno. Očito je da postoje tolike osobe uništene bolestima, pogodjene nesrećama, kušane progonima: one ako imaju dobro srce sjedinjeno s Bogom, već u duši

**Svjetski život
sam živio i
poznajem ga:
to je najbezu-
mniji i najne-
sretniji život
koji se može
zamisliti.**

PADRE ELIGIO

**Dani su svi
jednaki.
Tapkam u
tami, ali no-
sim svjetlo u
sebi; ne mogu
nego mucati,
a imam be-
skrajno puno
slatkih stva-
ri o kojima
mogu govoriti
s Bogom. Pre-
strašena se
pitam kako je
uzasno samo
se bojati da
ćemo izgubiti
Boga. I to mi
se i dogodilo.
Samo strah!
B. BIANCHI-
PORRO**

**Smrt bi treba-
la biti najlep-
šom stvari,
kad bismo
uistinu ljubili
Boga!
P. CLAUDEL**

imaju sjeme života koje će jednoga dana procvesti. Kršćanski život je obilježen ovim sigurnostima i sve tumači u svjetlu ovih sigurnosti. Sjetite se odgovora koje je Majka Božja Fatimska dala djeci kada su je pitala milost ozdravljenja za nekoliko bolesnika: Ovaj će ozdraviti, ali nastavi moliti; ovaj neće ozdraviti, jer to ne bi bilo dobro za njega! Bog i oni koji u njega vjeruju procjenjuju činjenice života u svjetlu vječnosti. Uvijek! Sada dolazimo do činjenica o kojima govori Evanđelje. Isus se nalazi pred ulazom u jedno maleno selo i promatra pogrebnu povorku: nose na sahranu jednoga mladića, ispred njegova ljesa idu njegovi drugovi, plaču. Majka ide za ljesom s izrazom jakе boli na licu. Isus se sažali i reče: Ženo, ne plači! Zaustavimo se na ovoj pojedinosti. Isus se sažalio. Ovaj stav Bog zauzima u svim bolnim situacijama, i u onim situacijama koje ne razrješuje prema našim očekivanjima, a osobito prema našoj žurbi i našim mjerama. Pa ipak, jedno je sigurno: bol je posljedica ljudskoga grijeha i Bog se ne veseli našoj boli kao što se ne veseli ni našem grijehu. Njemu je žao: Njegova sučut je djelatna, to je sučut koja želi promijeniti mahnutu situaciju koja je nastala zbog ljudskoga grijeha. Ženo, ne plači! Istu zapovijed Isus ponavlja u svim bolnim situacijama. Ne plači: ako bolest proždire tvoje tijelo, sjeti se da bolest nije najveće dobro života. U Božjem naumu zdravlje je puno niže na ljestvici vrijednosti! Ne plači: ako nas smrt zadesi u mladosti, nemoj je smatrati nesrećom. Nije broj godina taj koji daje vrijednost našem životu, već kvaliteta moralnog života. Ne plači: jedan oboljeli Brazilac, član

grupe suradnika Majke Tereze, piše ovako: U boli sam susreo Boga i pronašao sam put kako činiti dobro. U boli! Benedetta Bianchi-Porro, teško bolesna, u Lurdru je prisustvovala jednom čudesnom ozdravljenju. Njezinu majci se oteo jauk: Zašto Gospodin nije ozdravio tebe? Djevojka je spremno odgovorila, ostavši prikovana za svoja kolica: Mama, nisam molila za ozdravljenje. Moje je poslanje nositi križ. Enzo Caracciolo, mladić koji je diplomiravši postao inženjer, najednom je oslijepio. Promjenio je fakultet, diplomirao pravo i bio je izabran za predsjednika Udruge slijepih. U Lurdru je, govoreći za vrijeme Križnoga puta, uvjerenio uskliknuo: O, Isuse, kada si prošao u Euharistijskoj poverci, čuo sam glas koji je preklinjao: Gospodine, daj da progledam! Ja – Ti to znaš – sam Ti rekao: Učini da ja ne progledam; nemoj mi povratiti vid, jer od kada više ne vidim tjelesnim očima, otvorile su se oči moje duše. I vjera ima svoje oči. I veliko je svjetlo koje me je obuzelo. Ne bih ga htio izgubiti, o Gospodine; učini da ja ne progledam.

Ovo su ljudi koji vjeruju, koji znaju vrednovati danas u svjetlu vječnosti; ovo su duše koje žive u sigurnosti da će doći Božji trenutak, trenutak spasenja. Isus je učinio čudo: Mlađiću, kažem ti, ustani! I mrtvac se podiže i progovori, a on ga dade njegovoj majci. Veliko čudo, svakako! Ali istinsko čudo je zadaća koju ima Bog: otkupiti sve od boli. I to će i učiniti. Tko vjeruje prepusta se Božjem vodstvu... i vidjet će ispunjenje Njegovih obećanja. Evanđelje je dar neba kako bismo (na)rasli u vjeri. Danas smo pozvani da vjerujemo više!

snimio Tomislav BRANDT

Taktičko-tehnički zbor naoružanja i vojne tehnike na Jarunu u prigodi obilježavanja 22. obljetnice OSRH, kao i svake godine, posjeti velik broj Zagrepčana. Tako je bilo i 2. lipnja kada su posjetitelji mogli uživati u letačkom programu akrogrupe "Krila Oluje" i preletu borbenih zrakoplova MiG-21 te padobranskim skokovima kao i nizu prikaznih vježbi. S posebnim zanimanjem pratili su ga najmlađi, koje ni čekanje u poduzim ređovima nije obeshrabril u namjeri da uđu ili se popnu na neke od izloženih vojnih sredstava...

